Januar 2023

Byrumsplan 2.0

Strategier, værktøjer og mulighedsstudier

Horsens Kommune Vandkunsten

Kolofon

Byrumsplan 2.0
Januar 2023

Rådgiver
Tegnestuen Vandkunsten

Afdeling
Plan og By - Horsens Kommune

Fotorettigheder
Med mindre andet er angivet, er Horsens Kommune rettighedshaver af fotos og illustrationer anvendt i dokumentet.

Grundlag
Forligspartierne blev med budget 2021-2024 enige om, at Horsens byrumsplan fra 2008 skulle opdateres med en ny plan. Indeværende byrumsplan (2.0) er derfor udarbejdet med afsæt i Horsens Byrumsplan fra 2008, som fortsat er gældende.

Byrumsplan 2.0 skal ses som en opdatering af det tidligere arbejde, som et arbejdsredskab til senere igangsætning af tiltag i midtbyens rum. Byrumsplan 2.0 forholder sig til både private og kommunale arealer, som har potentiale for fremtidigt at bidrage med vigtig oplevelsesmæssig og arkitektonisk værdi for borgerne i Horsens Kommune.

I indeværende Byrumsplan 2.0 er principperne i Udviklingsplanen for Åkvarteret indarbejdet. Det betyder således, at alle strategier tager hensyn til Horsens Kommunes visioner for det fremtidige område.

Indhold

Indledning	**4**
Læsevejledning	**5**
DEL 1 / Baggrund	**6**
Tidslinje	8
De gode eksempler	10
De dårlige eksempler	11
DEL 2 / Strategierne og nøglen	**12**
1 / Byrum & forbindelser	14
2 / Parker & grønne korridorer	28
3 / Fortætning	38
4 / Byliv & aktivitet	42
Frigørelse af arealer til omdannelse	46
DEL 3 / Mulighedsstudier	**52**
Borgergade	54
Svanes Torv	56
Baggården ved Rådhustorvet	60
Det Gl. Posthus	64

Baggård i Søndergadekarréen
(foto: Oliver Kielstrup)

Indledning

Horsens by har gennem de seneste 10 år gennemgået stor bymæssig forandring, og flere steder har midtbyens rum og veje fået et løft. Skiftende byråd i Horsens Kommune har siden offentliggørelsen af henholdsvis Byrumsplan 2008, Midtbyplanen inkl. Midtbyforbindelsen fra 2009 og Midtbystrategien fra 2015, haft stort fokus på midtbyens udvikling, og store byudviklingsinvesteringer i vores fælles byrum er igennem en årrække blevet prioriteret. Gågadeprojektet, gårdrumsprojekter og flere pladser i midtbyen har været kickstarterne til denne positive og vedholdende udvikling af midtbyen.

Vi er derfor godt på vej med at skabe en fantastisk bymidte, men der er fortsat udfordringer i midtbyen og uforløste potentialer, der gennem arkitektonisk og landskabelig bearbejdning kan udfoldes og udvikles. En opdateret byrumsplan 2.0 (herefter beskrevet byrumsplanen) skal således være med til, at synliggøre hvilke værktøjer der kan bringes i spil, for at skabe en endnu bedre Horsens Midtby.

Byrådet har de senere år arbejdet med en række politikker, strategier og planer, som tilsammen rummer masser af ambitiøse udviklingskriterier og -tiltag. Arbejdet med byrumsplanen bygger derfor på allerede vedtagne politikker og strategier (Arkitekturpolitikken, Parkeringsstrategien, Trafikplan 2030, Biodiversitetsstrategien, Strategi for cirkulær økonomi og Klimaplanen). Byrumsplanen ønsker, at bringe alle disse i spil i ét samlet redskab til udvikling af midtbyens byrum.

Gennem analyser, værktøjskasser, strategiske greb og mulighedsstudier fra udvalgte områder i midtbyen, synliggøres de muligheder, som i dag er tilstede i Horsens Midtby. De fire delområder repræsenterer vidt forskellige byrumstyper, som vi finder i Horsens Midtby.

Byrumsplanen skal ses som et brugbart arbejdsredskab, og skal inspirere og bidrage til udviklingen af flere gode og oplevelsesrige byrum i Horsens Midtby.

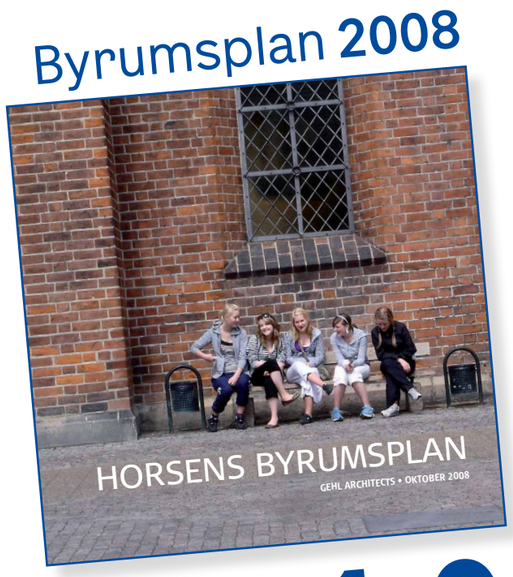

Læsevejledning

Byrumsplanen består af tre dele:

DEL 1

BAGGRUND
TIDSLINJE, STATUS OG EKSISTERENDE FORHOLD

Tidslinje

Godt og skidt i dag

Fokus
Udviklingen fra Byrumsplan 2008 til nu.

DEL 2

STRATEGIERNE & NØGLEN
AKTIVERING AF MIDTBYENS POTENTIALER

Fire strategier og en nøgle

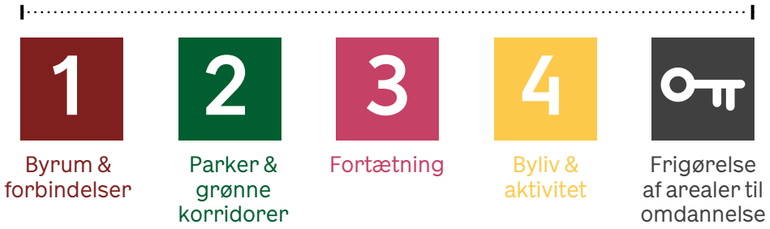

Udpegninger & værktøjskasser

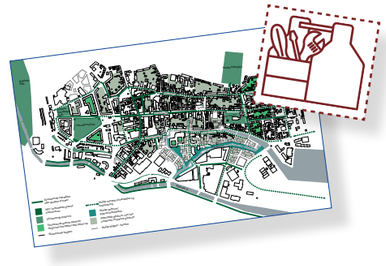

Horsens Kommunes strategier & politikker

Fokus
Via analyser synliggøres udfordringer og potentialer i midtbyen.
Fire strategier, en 'nøgle', udpegninger og værktøjskasser til udvikling af byrum og forbindelser, skal sikre det rette fokus når byrummene i Horsens udvikles fremadrettet.
Strategierne understøttes af handlepunkter fra kommunens vedtagne politikker og strategier.

DEL 3

MULIGHEDSSTUDIER
POTENTIELLE FREMTIDSSCENARIER FRA UDVALGTE DELOMRÅDER I HORSENS MIDTBY

4 mulighedsstudier

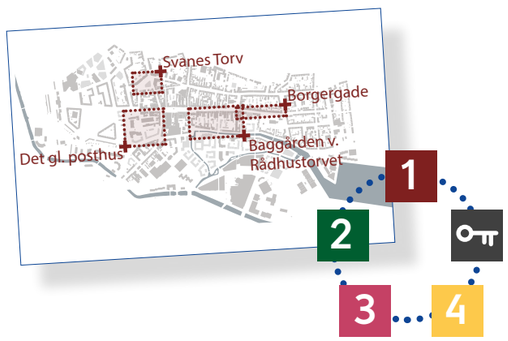

Fokus
Med afsæt i strategierne og værktøjskasserne synliggøres principskitser for udviklingen af fire udvalgte steder i midtbyen. Skitserne er lavet som simple mulighedsstudier, der på et overordnet niveau synliggør en række potentialer.

Byrumsplanen har til formål, at

1. være opdatering for Byrumsplan 2008.
2. synliggøre de nuværende udfordringer med byrummene i Horsens Midtby.
3. udpege nye byrum (pladser, gaderum, gårdrum, parker med videre) der fremadrettet bør arbejdes med. Udpegningen tager afsæt i analyser, fire strategier og en række værktøjer som muliggøres med en 'nøgle' (s. 46), som synliggør vigtigheden af frigørelse af arealer til omdannelse.
4. sætte fokus på Horsens Kommunes strategier og politikker, som har indflydelse på den måde vi omdanner byens rum på.
5. synliggøre eksempler på hvordan de fire strategier, kan danne afsæt for omddannelse af byrum i Horsens Midtby. Eksemplerne fremgår som fire mulighedsstudier.

DEL 1

BAGGRUND

TIDSLINJE, STATUS OG EKSISTERENDE FORHOLD

Midtbyforbindelsen, 2009

Vandkunsten Horsens Kommune

Tidslinje 2008-2022/
Planlægning og projekter

Byrumsplan (2008)
Horsens Kommune udarbejder en plan for midtbyen, som skal binde byen sammen fra Banegården til Horsens Havn.

Midtbyplan (2009)
Midtbyforbindelsen skabes med Midtbyplanen via en arkitektkonkurrence.

Planlægning

Projekter

2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015

Bylivsprojekter (2010-2017)
Byrådet beslutter i 2010, at lave en stor anlægsbevilling til udarbejdelse og anlæg af en lang række bylivsprojekter. Projekterne udspringer fra Midtbyplanen (og Midtbyforbindelsen) samt ideerne fra Byrumsplanen 2008.

Projekterne står færdige i perioden fra 2012 - 2017.

KUBEN
(2012)

Busterminalen
(2012)

Gavlmalerier 2012

Udpluk af aktiviteter:

Vildsporet - del 1
(2013)

Gynger på Torvet
(2013)

Boldburet
(2013)

Skateparkour 'hangout'
(2013)

Trampoliner
(2013)

Byskoven
(2013)

Gavlmalerier 2013

Kongensgade
(2014)

Vitus Berings Plads
(2014)

Læhus på havnen
(2015)

Gavlmalerier 2015

Fra gågade til væregade (2017)
Projektkonkurrence om omdannelse af gågaden afgøres.

Byfornyelsesprogram (2016-17)
Områdefornyelse
Horsens Midtby Øst

Åen tilbage til byen (2021)
Parallelkonkurrence om udviklingsplan for Åkvarteret i Horsens.

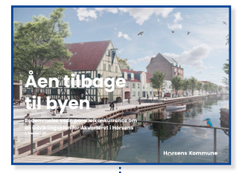

Byrumsplan 2.0

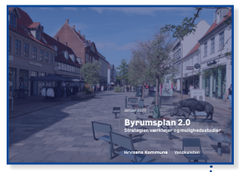

2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023

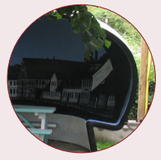
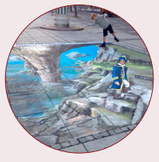

Aktivering af Åboulevarden
Flere projekter
(2016)

Andreas Steenbergs Plads
(2017)

Områdefornyelse Horsens Midtby Øst (2010-2017)

Områdefornyelsen indebar en lang række projekter. Omdannelsen af gågaden, sidegaderne, bygningsfornyelse mv.

Initativerne blev opdelt i 4 indsatsområder; Byrum, klima, kultur og trafik.

Målet er blandt andet at realisere endnu flere bylivsprojekter, som blev italesat igennem Midtbyplanen.

NB!
De enkelte bygningsfornyelser er ikke vist på tidslinjen.

Møbelpassagen åbnes
(2018)

Søndergade
(2020)

Jessensgade
(2020)

Torvet
(2020)

Søndergadekarréen
(2020)

Møbelpassagen opdateret
(2020)

Hestedamsgade
(2022)

Hospitalsgade
(2022)

Thonbogade
(2022)

Grønnegade
(2022)

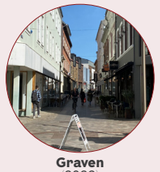

Graven
(2022)

Arthur Andersens Gård
(2022)

Gavlmalerier 2018 | Gavlmalerier 2019 | Gavlmalerier 2020 | Gavlmalerier 2021 | Gavlmalerier 2022

De gode eksempler/
Udviklingen fra 2008-2022

I Horsens midtby har vi flere gode og vellykkede byrum, som vi kan søge inspiration fra og bygge videre på i kommende byrumsprojekter.

Der findes en lang række af små historiske passager og baggårde, der blev etableret i en tid, hvor man primært færdedes til fods eller med hestevogn. En række baggårde er gennem de senere år blevet renoveret og forbundet i et nyt forløb. De nye byrumsforløb bidrager med spændende nye fortællinger til Horsens Midtby, som er anderledes end det vi ser langs hovedakserne - blandt andet på Søndergade.

Omdannelsen af Arthur Andersens Gård ved Havneallé er et godt eksempel på de kvaliteter man kan opnå, ved at give plads til begrønning, ophold og let fortætning i mindre skala. Gårdrummene er i høj grad den type af byrum i midtbyen, hvor der er stort behov for forbedringer. For at give mulighed for omdannelse af gårdrummene, vil det være nødvendigt, at gentænke og optimere på andelen af terrænparkering.

Parkeringshuset ved Rædersgade er et godt eksempel på et parkeringshus i mindre skala. Huset indpasser sig naturligt i gadebilledet og optimerer byens rum, ved at frigøre parkering fra terræn til andre formål. Ved at indpasse mindre parkeringsanlæg i kanten af bymidten kan flere arealer i/ omkring bymidten udnyttes til endnu mere byliv og beplantning, der kan øge herlighedsværdien i Horsens Midtby.

Arthur Andersens Gård

P-hus ved Rædersgade

Baggård mellem Nørregade og Søndergade, en del af Søndergadekarréen

Andreas Steenbergs Plads

Grønnegade

Søndergade

Vitus Berings Plads

Fugholm

De dårlige eksempler/
Uudnyttede potentialer i dag

Den største byrumsmæssige udfordring i Horsens Midtby er terrænparkering. Terrænparkeringen dominerer i dag baggårde, gårdrum og pladsrum i hele midtbyen. Ved en minimering, opretning eller gentænkning af terrænparkering kan frigives store potentialer i byrummene. Der kan blandt andet tilføres værdiskabende elementer, som har æstetiske-, sundheds- og klimamæssige fordele.

Der er generelt mangel på beplantning og træer i Horsens. Det betyder også, at man som borger og besøgende ikke betragter Horsens midtby som grøn og frodig. Der ses dog store potentialer for, at omdanne den stærkt belagte midtby til en grønt midtby. Flere vej- og gaderum kan i form af sin profil og skala rumme træer og beplantning af varierende karakter, der vil højne oplevelses- og herlighedsværdien af midtbyen.

Enkelte steder i midtbyen, som ved hjørnet af Løvenørnsgade og Lichtenbergsgade, flyder gaderummene sammen med større parkeringsarealer.

Mange forbedringer af byrummene vil kræve en omstrukturering og gentænkning af terrænparkeringen. Samtidig er der behov for, at igangsætte en adfærdsændring hos borgerne, så midtbyens mange parkeringshuse udnyttes bedre.

Baggård/passage v. Folkebladet

Svanes Torv

Baggård ved Borgergade

Baggård bagved Rådhustorvet

Hjørnet ved Løvenørnsgade og Lichtenbergsgade

Amaliegade (manglende beplantning)

Manglende udnyttelse af p-huse

Terrænparkering bagved Levysgade p-hus

DEL 2

STRATEGIERNE & NØGLEN

AKTIVERING AF MIDTBYENS POTENTIALER

Fire strategier & en nøgle

Byrumsplanen peger på fire strategier, som skal tages højde for, når der arbejdes med og udvikles på byrumsarealer inden for Horsens Midtby. Strategierne skal ses som et supplement til de vedtagne strategier der ligger i Arkitekturpolitikken, Parkeringsstrategien, Trafikplanen, Strategi for Cirkulær Økonomi, Biodiversitetsstrategien og Klimaplanen.

I tillæg til de fire strategier peger byrumsplanen på en 'nøgle' til frigørelse af arealer til omdannelse i Horsens Midtby. Nøglen uddybes fra side 46, men redegør kort fortalt for, hvor det er nødvendigt at skabe ændringer i bystrukturen, så vi fremtidigt kan realisere ønskerne til: 1. bedre byrum og forbindelser, 2. mere begrønning, 3. fortætning og 4. rammerne for øget og mere synligt byliv og aktiviteter i midtbyen.

Illustrationerne i del 2 er en kombination af den eksisterende og fremtidige situation, som tidligere beskrevet. De enkelte strategier skal ses som værktøjer til at skabe en endnu mere helstøbt og sammenhængende Horsens Midtby.

Strategierne er udarbejdet med afsæt i den politisk godkendte Udviklingsplan for Åkvarteret, Horsens Kommunes vedtagne politikker og strategier, retningslinjer i Kommuneplan 2021 samt besigtigelser og analyser af udfordringer og potentialer i midtbyen i dag.

1 Byrum & forbindelser

Strategien viderefører forbindelsesnetværket fra Byrumsplanen (2008), og sikrer fortsat fokus på sammenhæng og synlighed på midtbyens fintmaskede netværk af forbindelser der forbinder midtbyens byrum.

Ophæng til Kommuneplan 2021 - Retningslinjer og mål
2.2 Vejnettet - Horsens Midtby og boligområder skal fredeliggøres for gennemkørende trafik.
2.3 Cyklisme - Der skal skabes et sammenhængende cykelstinet, der er sikkert, trygt og fremkommeligt.
2.4 Til fods - Byrum i bymidter skal være indbydende og indrettes med henblik på ophold og forsamling af mennesker. Der skabes trygge og sikre forbindelser for fodgængere. Der skal sikres tilgængelighed for alle.

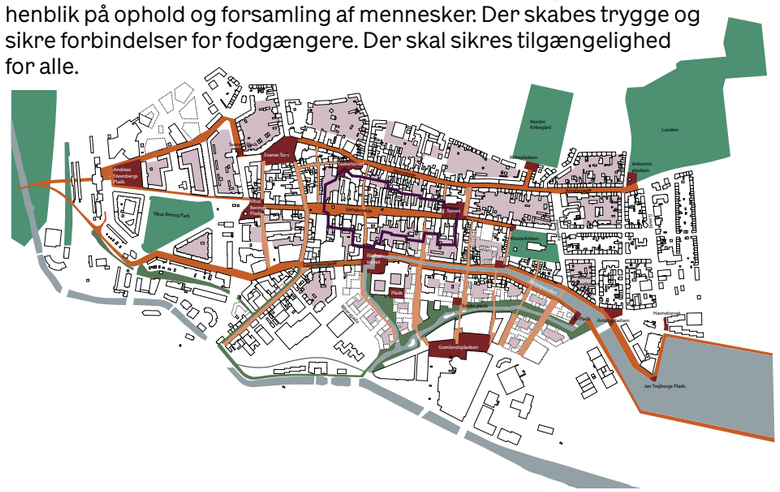

2 Parker & grønne korridorer

Strategien indeholder ambitionen om en grønnere Horsens Midtby med mere beplantning i gade- og gårdrum, der samlet skal øge herlighedsværdien af midtbyens rum.

Ophæng til Kommuneplan 2021 - Retningslinjer og mål
5.7 Parker og grønne områder - Gør det nemt og attraktivt at opholde sig i det fri til gavn for sundhed og øget livskvalitet og øge biodiversiteten.
8.1 Klimatilpasning - Indtænke klimatilpasning og se vandet som ressource.

3 Fortætning

Strategien udstikker en række principper for udviklingen af ny bebyggelse med hensyn til skala, form og indpasning.

Ophæng til Kommuneplan 2021 - Retningslinjer og mål
1.4 Byfortætning - Der skal ske byfortætning i Horsens, som skal sikre flere boliger og andre byfunktioner i den eksisterende bymidte. Fortætning skal ske med udgangspunkt i byens karakteristika og skala.

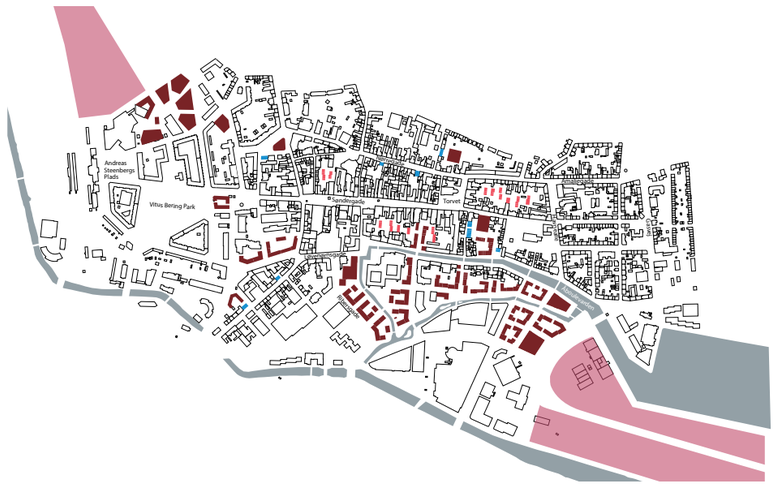

4 Byliv & aktivitet

Strategien skal sikre, at Horsens Midtby fortsat er en by med plads til aktiviteter for alle. Byrummene skal i højere grad danne ramme om et fortsat aktivt kultur- og byliv.

Ophæng til Kommuneplan 2021 - Retningslinjer og mål
5.1 Fritidsformål generelt - En mangfoldighed af muligheder for at udfolde og opholde sig i det fri skal være med til at sikre, at Horsens Kommune fortsat er et attraktivt sted at bo og besøge.

Nøglen - Frigørelse af arealer til omdannelse

Nøglen skal synliggøre måder, hvorpå vi med gentænkning af de mange befæstede terrænparkeringspladser kan frigøre arealer til andre funktioner og byrumsomdannelse. Nøglen er essentiel for, at kunne bringe de øvrige strategier i spil.

DEL 2

1 / BYRUM & FORBINDELSER

BYRUMSTYPER, SAMMENHÆNG & VÆRKTØJER

Arthur Andersens Gård

Teaterfestival på Søndergade
(foto: Hanne Nielsen)

Nærhed til bymidten

På kortet er illustreret det forventede fremtidige trafikale netværk, som forbinder Horsens Midtby med de omkringliggende områder og E45.

Det ses tydeligt hvordan midtbyens funktioner kan nås inden for en radius af 500-1000 m, svarende til 5-10 minutter til fods.

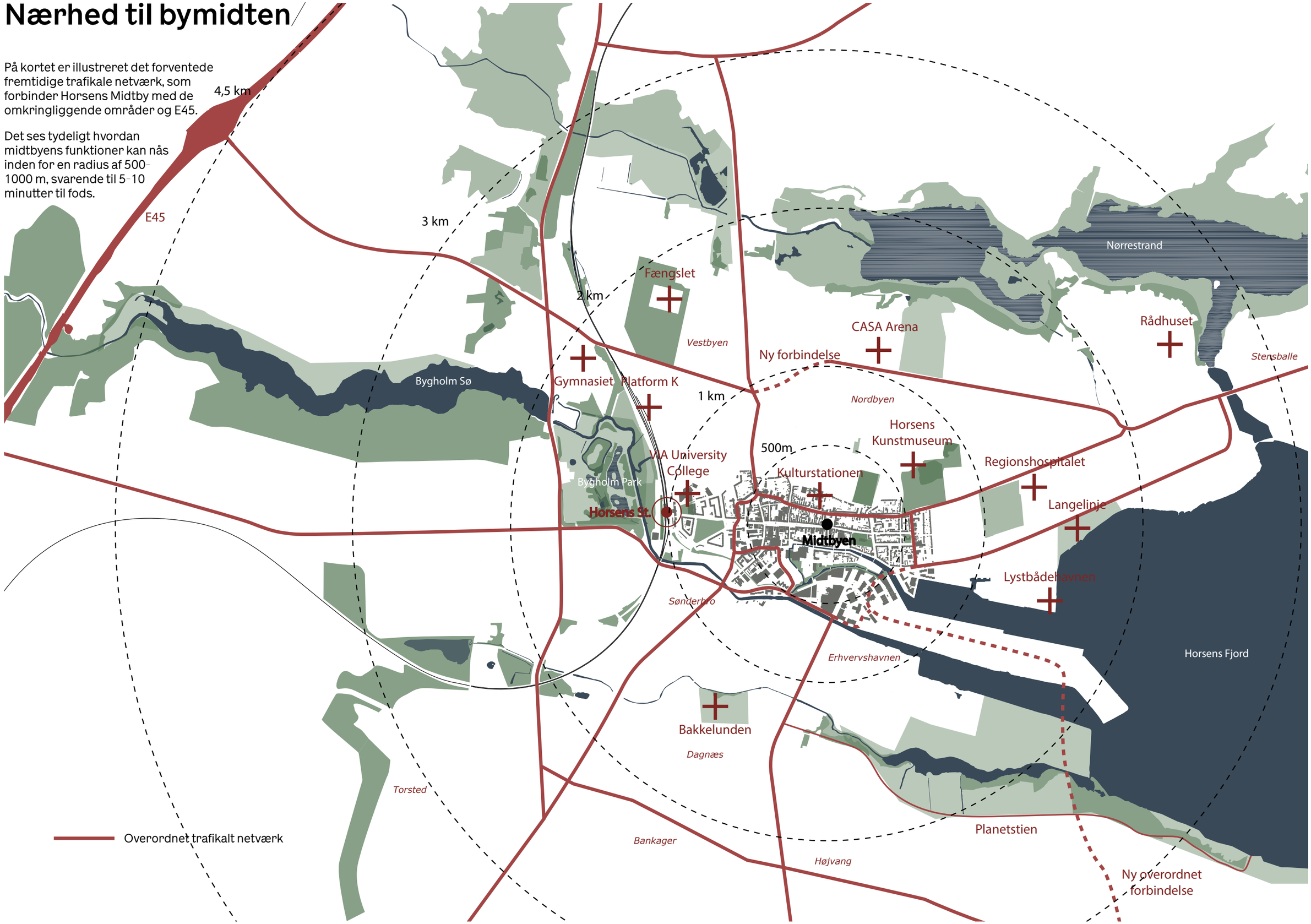

Byrum & forbindelser

1

Med start på realiseringen af Midtbyplanen, er der sket en lang række forbedringer af byrummene i Horsens. Det har blandt andet bidraget til, at midtbyen er blevet et langt mere attraktiv udflugtsmål for borgere og besøgende. For at fastholde midtbyen som attraktion, er det nødvendigt at fortsætte den gode udvikling, og fortsat skabe byrum af høj kvalitet, der er et besøg værd. Byrummene skaber ikke blot værdi for borgerne der bor inde i midtbyen, men også for butiks- og erhvervsdrivende, hvis forretning får et godt eksistensgrundlag, som følge af flere besøgende til midtbyen.

I det følgende kategoriseres byrummene i forskellige typer med beskrivelse af de opmærksomhedspunkter, som man skal holde sig for øje, når byrummene skal udvikles.

På side 19 ses en kortlægning af de eksisterende byrum og forbindelser. Her er udpeget de gode byrum og forbindelser, såvel som byens udfordringer i dag. Bebyggelse fra Udviklingsplanen for Åkvarteret er indtegnet i det følgende.

Kilden (springvandet) på Søndergade - et godt 'hænge ud'- og mødested på Søndergade-aksen.

Møbelpassagen v. Søndergade 31, som er udsmykket med blikfang af streetart. Daniel van der Noon, 2019.

Legepladsen på Søndergade - et aktivt byrum som er flittigt brugt af børn som voksne.

ARKITEKTURPOLITIK

Skab synergi mellem funktioner og aktiviteter
Forstå den sammenhæng, som projektet indgår i lokalt. Sørg for at projektets funktioner passer sammen med områdets øvrige funktioner - at der skabes synergier og sammenhæng med det eksisterende.

Understøt lokale fællesskaber
Anvend udearealer og/eller fælles faciliteter til at danne rammen om fællesskaber

Indpas i kvarteret
Sørg for, at projektets skala og udtryk tilpasses stedets og områdets skala og karakter.

Planlæg for hverdag og fest, hele døgnet/ugen/året
Skab fleksible rum og indretninger, som kan sikre en god anvendelighed for brugerne både ift. hverdagslivet, men også når andre aktiviteter, anledninger eller anvendelser stiller andre krav til indretningen.

Arkitektur handler også om, hvordan vi bygger sociale rum mellem bygningerne, hvor mennesker mødes. I Horsens Kommune handler god arkitektur om det nære og det menneskelige. Det handler om at skabe gode byrum, hvor mennesker har rammerne for det gode liv. Det handler om at skabe mellemrum mellem bygningerne, hvor man har lyst til at opholde sig, færdes, være aktiv eller finde ro. I disse være-rum, er der plads til alle, og mangfoldigheden kan blomstre.

BIODIVERSITETSSTRATEGI

Tiltag
Arealer med vilde urter, gamle og nye træer, insektvenlige stauder, uklippet græs/urter i struktur og blomstrende buske der får frugt, tiltrækker fugle små dyr og insekter.

Opsæt fuglekasser, lav evt. insekthoteller, lad stubbe og stammer ligge.

Informer om biodiversitet i byen.

KLIMAPLAN 2022-2026

Klimaplanen beskriver:
Ved at tænke nyt i projekteringen kan regnvandsanlæggene skabe merværdi i form af rekreative værdier i villakvarterer og byrum, hvor det er sparsomt med grønne opholdssteder. Regnvandet bliver derved en ressource, der kan hjælpe os til at gøre vores byer og det åbne land endnu mere attraktivt og med endnu flere oplevelser.

Delmål KT5: Skybrudsplan
Der udarbejdes en skybrudsplan for Horsens by og masterplaner for håndtering af ekstremregn. Planen skal vise, hvordan man sammentænker p-løsning, åben plads med vandparkering og strømning af ekstremregn. Løsningerne skal give merværdi i form af forbedrede byrum og begrønning.

Delmål T1: Fremme cyklisme
Cykelsti- og cykelbanenettet skal udbygges.
Der skal sikres belysning og fast belægning på alle cykelstier i byområder

Kort med udpegninger/
Eksisterende forhold

Andreas Steenbergs Plads
Svanes Pl.
Svanes Torv
Teater torvet
Nørregade
Kirkepl.
Ankomst til Lunden
Amaliegade
Vitus B. Pl.
Vitus Bering Park
Søndergade
Torvet
Kirkeplads
Havnealle
Gasvej
Rådhus-torvet
Løvenørnsgade
Åboulevarden
Ribersgade
Grønlandsvej og p-areal

Velfungerende pladser/byrum i Midtbyen

Udfordrede pladser/byrum med behov for omdannelse

Galvmalerier og streetart (bymæssige pejlemærker)

Manglende 'byrumskoblinger'
Steder hvor Midtbyen har brug for omdannelse eller nye tiltag, for at skabe bedre sammenhæng

Hovedakser/

1

Midtbyen er forsynet med tre øst-/vestgående hovedakser:

- **Søndergade-aksen**
  Kongensgade / Jessensgade / Søndergade / Borgergade
- **Nørregade-aksen**
  Konsul Jensens Gade / Allegade / Rædersgade / Nørregade / Kattesund / Amaliegade
- **Åboulevard-aksen**
  Løvenørnsgade / Åboulevarden / Havnealle

Nørregade- og Åboulevard-aksen er i begrænset omfang forsynet med beplantning og fremstår hårdt belagte. Søndergade-aksen er det gode eksempel på omdannelse af en hovedakse. Her er belægning og beplantning blevet opgraderet, og tilsammen fremstår aksen som et mere grønt og helstøbt gadeforløb fra Horsens St. til Torvet. Her er kunst og steder til ophold og leg, som i varierende grad aktiverer gadens forløb.

Søndergade-aksen, hvis primære funktion som midtbyens *væregade* (gå- og handelsgade), forbinder stationsområdet med Vitus Beringsparken, Torvet og Vor Frelser Kirke. Karakteren som den centrale *væregade* skal bevares. I *væregaden* er det væsentligt, at bylivet holdes alsidigt, så der er plads til alle aldre, lige såvel som til ophold og aktiviteter, også uden for butikkernes åbningstider. Aksen bør udvides, så Borgergade og Klosterkirken kobles på aksens forløb. Fastholdelse af det grønne præg er ligeledes væsentligt.

Nørregade-aksen rummer alt fra uddannelsesinstitutioner, torvedannelse ved teatret til mindre erhvervs- og butikslokaler med lavere husleje end langs Søndergade. Aksen har præg af start-ups og iværksætteri, som bør stimuleres og understøttes yderligere. Gaden bør fredeliggøres til fordel for de bløde trafikanter, eventuelt med en ensretning af biltrafikken på dele af strækningen. Indførelse af et beplantnings- og parkeringsspor kan sikre en visuel sammenhæng mellem Lunden og Bygholm Park. Beplantningssporet bør suppleres af små opholdslommer, hvor pladsen tillader det, for eksempel ved Svanes Torv, Teatertorvet, Kirkegårdsalle og ankomsten til Lunden.

Åboulevard-aksen skal på sigt fredeliggøres med udviklingen af Åkvarteret og genetableringen af åen. Dette vil integrere havnen med resten af midtbyen. Mod vest på aksen vil en ny broforbindelse over baneterrænet omkring stationen sikre, at der på den lange bane vil være en gennemgående forbindelse mellem Bygholm Park og Havnen.

Flere steder langs Åboulevard-aksen opbrydes gadens forløb i dag af store parkeringsarealer. Nyt byggeri og sammenhængene belægning, kan være med til at skabe et mere tydeligt og bymæssigt gadeforløb der samler midtbyen.

Værktøjskasse

- Der skal fokus på, at:

- Forstærke hovedakserne med beplantning og lommer til ophold
- Prioritere god kvalitet og tilgængelighed i alle belægnings-materialer
- Styrke aksernes forskellighed og dyrke deres kvaliteter
- Skabe sammenhængende belysning og øge trygheden
- Kræve udadvendte stueetager, hvor det er relevant
- Skabe varierende kantzoner med plads til ophold og begrønning

Visualisering af Åboulevarden v. det gl. bindingsværkshus, som er en del af Åboulevard-aksen.

Ny belægning, inventar og beplantning langs Søndergade. Elementerne er med til at samlerbyrummet ,og gør det til et rart sted at opholde sig eller passere til fods. Gågaden er tilgængelighedssikret med ledelinjer mv.

Lyngby Hovedgade, Lyngby. Inspiration til mulig omdannelse af Nørregade-aksen.

Ny belægning, inventar og beplantning langs Kongensgade styrker fobindelsen mellem Vitus Berings Plads og Horsens St. v. Andreas Steenbergs Plads.

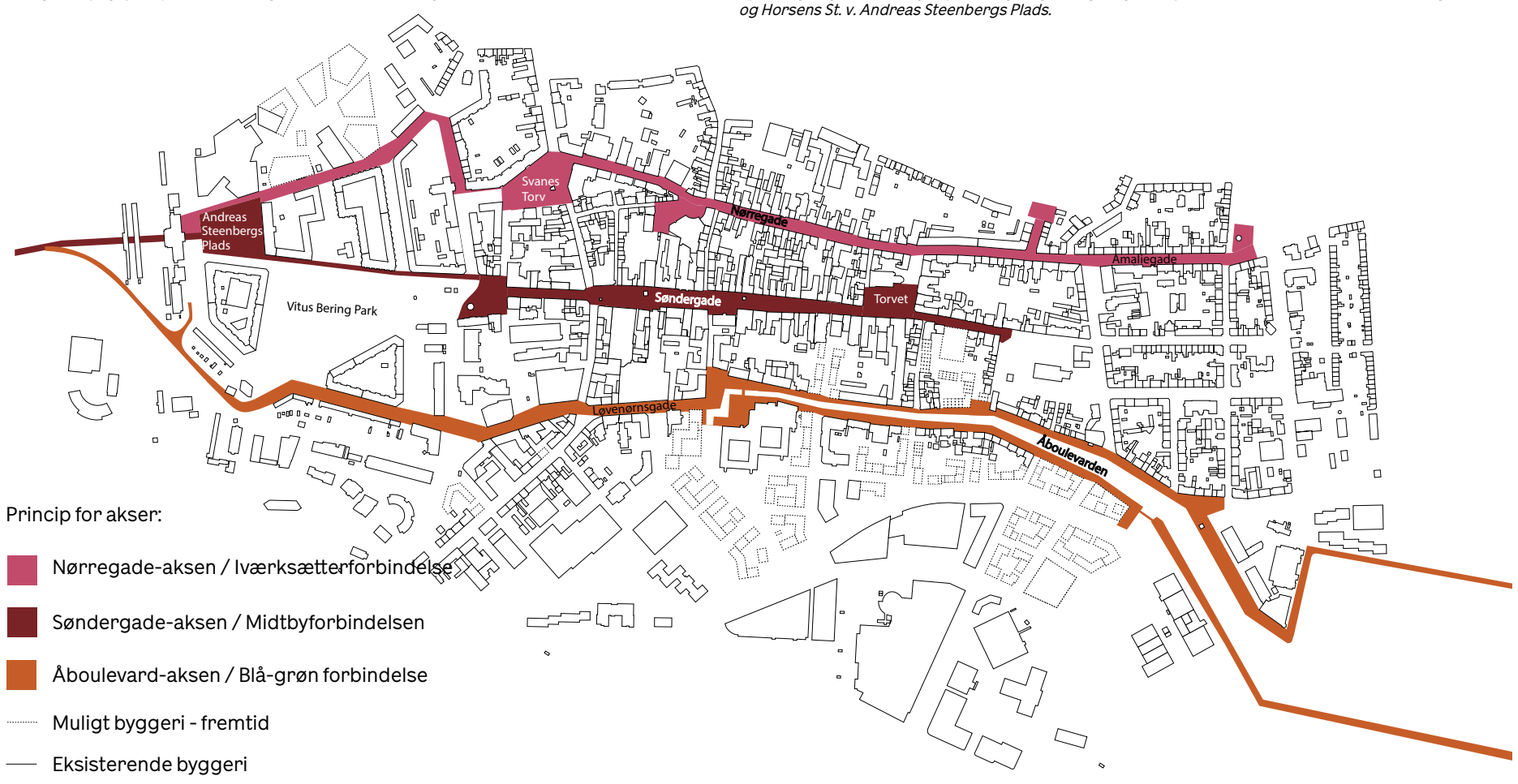

Stræder & passager/

1

Stræderne og passagerne i Horsens midtby giver byen en helt særlig karakter, der gør midtbyen unik og oplevelsesrig - denne karakter skal bevares og styrkes fremadrettet.
Ved at forlænge og omdanne stræder/passager mod syd, som udviklingen af Åkvarteret igangsættes, vil der skabes en ny og bedre sammenhæng mellem midtbyen, Niels Gyldings Gade og detailhandlen omkring Bilka. Forlængelsen af stræderne/passagerne skal bidrage til, at nedbryde Niels Gyldings Gade som markant trafikal barriere mellem den historiske bykerne og den nyere handelsstruktur omkring åen.
Gaderummet i midtbyens stræder/passager varierer i funktion og bredde, og omkring Søndergade fungerer de som en forlængelse af handelsnetværket. Bedre belysning, opdatering af belægningen med fokus på tilgængelighed, mere grønt og mulighed for ophold, har her skabt rammerne for et mere attraktivt handelsliv og byliv.
Aktiveringen og opgraderingen af Søndergade-aksens stræder/passager bør videreføres til Nørregade- og Åboulevard-aksen. Funktioner i de tilstødende stræder/passager skal i den forbindelse afspejle hovedaksernes karakter og brug. Det er særligt vigtigt, at handelsfunktionen bevares i Søndergade-aksen, og at de øvrige akser ikke udpiner denne, men tilbyder andre funktioner.

Syd for Søndergade løber karakteristiske smalle passager og portåbninger ned mod Åboulevarden. Flere steder er der opbrud i strukturen, hvor nye rækkehuse (i forbindelse med udviklingen af Åkvarteret), skal styrke gaderummet og tydeliggøre dem som stræder/passager.

I Nørregade- og Åboulevard-aksen kan smalle kantzoner, de steder hvor det er muligt, være med til at markere overgange til boliger og øvrige funktioner i gadeplan. Kantzonen kan for eksempel markeres med ændringer i belægningen - som tager hensyn til tilgængelighed - og tilføjelse af beplantning eller vandhåndteringsløsninger.

Med inspiration fra Søndergade-aksen og de tilstødende stræder/passager, skal der tænkes i sammenhængende tilgængelige belægninger, som visuelt binder stræderne/passagerne sammen.

Æbleøgade i Aarhus af CEBRA. Reference på kantzone, trappemotiv og tilgængelig ankomst..

Bred kantzone med plads til udeservering i Grønnegade. Restaurentstræde.

Snit fra projekt-Åkvarteret med regnbede og gangsti indpasset i byrummet.. Eksempel på kantzone.

Fugholm og en smal kantzone med minimal indretning . Blandet bolig- og bylivsstræde.

Princip for gadetyper:

- Handelsstræder
- Restaurantstræder
- Blandet bolig- og bylivsstræder
- Muligt byggeri - fremtid
- Eksisterende byggeri

Værktøjskasse

- Der skal fokus på, at:

- Skabe varierende stræder/passager der understøtter hovedaksernes funktioner
- Skabe gode kantzoner som danner overgang mellem offentlige og private arealer
- Tilføje beplantning, regnbede og kunst, som kan forskønne stræderne og afhjælpe regnvandshåndtering
- Øge trygheden med blandt andet belysning
- Skabe sammenhængende tilgængelig belægning på tværs af matrikelskel
- Aktivere koblingen mellem passagerne/stræderne og hovedakserne med kunst eller anden blinkfang.

Forbindelser & afstande/

1

Horsens Midtby er relativt kompakt, og som tidligere illustreret, kan byens centrumnære funktioner derfor nås inden for en radius af 500-1000 m, svarende til ca. 5-10 minutters gang.

Illustrationen nederst på siden viser, hvordan vi med et styrket netværk af forbindelser kan understøtte det karakteristiske og fintmasket netværk, som vi har i dag. Et forbedret netværk vil skabe gode muligheder for hurtigt at komme rundt til fods eller på cykel.
For at tydeliggøre forbindelserne på kryds og tværs, samt gøre det mere interessant at bevæge sig til fods, ser Byrumsplanen store muligheder i, at skabe flere og gode 'aha-oplevelser' (eksempelvis galvmalerier), der gør byen spændende at gå på opdagelse i - oplevelser som ikke kan opnås fra bilen.

Med stigende pres på trafikken i midtbyen, bør man i stigende grad igangsætte en adfærdsændring hos borgerne. Målet skal være, at få borgerne til enten at gå, cykle eller tage bussen til og fra midtbyen. Det skal derfor i højere grad gøres attraktivt, at anvende aktive mobilitetsformer, såvel som midtbyen skal gøres mere tilgængelig for alle.

Det vil naturligvis kræve en gennemgående kulturændring, at få borgerne til at lade bilen stå eller parkere i et p-hus ved ankomst til midtbyen. Derfor kan vi I overgangen mellem at flytte trafikanterne fra bilerne over til aktive eller kollektive mobilitetsformer, præge bilisterne til at anvende nogle af de mange perifere parkeringspladser og -huse, som ligger i tilknytning til midtbyen. Det skal sikre, at midtbyen i videst muligt omfang fredeliggøres for unødig trafik.
Gåkortet på den modstående side - med inspiration fra det klassiske metrokort - kunne være et middel til igangsætning af en adfærdsændring hos borgerne. Gåkortet viser hvor korte afstandene i midtbyen reelt er, og særligt hvor kort der er fra parkeringshusene til de centrumnære funktioner.
Kortet kunne placeres ved byens mange parkeringshuse samt rundt i midtbyen hvor det giver bedst mening. På kortet fremgår den fremtidige situation med Åkvarteret og kanalen, men et lignende kort kunne udformes med afsæt i den nuværende situation - så kan vi sætte gang adfærdsændringen allerede nu, og eventuelt som kombineret gå- og cykelkort.

Byrumsplanen foreslår at vi starter på arbejdet allerede nu og ser gåkortet som en oplagt værktøj til et skridt i den rigtige retning. Gåkortet skal synliggøre overfor horsensianerne, at det er nemmere eller i nogle tilfælge hurtigere at gå rundt, fremfor at holde i kø i de små centrumnære gader.

Søndergade-hovedaksen v. Kongensgade med kig mod Vitus Berings Plads og parken.

Passage i Midtby-netværket v. Møbelpassagen med kig mod Søndergade.

Søndergade-hovedaksen v. aktivitets-/legepladsen på Søndergade.

Blikfang af galvmalerier/streetart. Kunsten i gadebilledet bliver bymæssige pejlemærker, der kan lede mellem hovedakser og stræder/passager. Det gør turen til fods/på cykel interresant og anderledes fra bilturen.

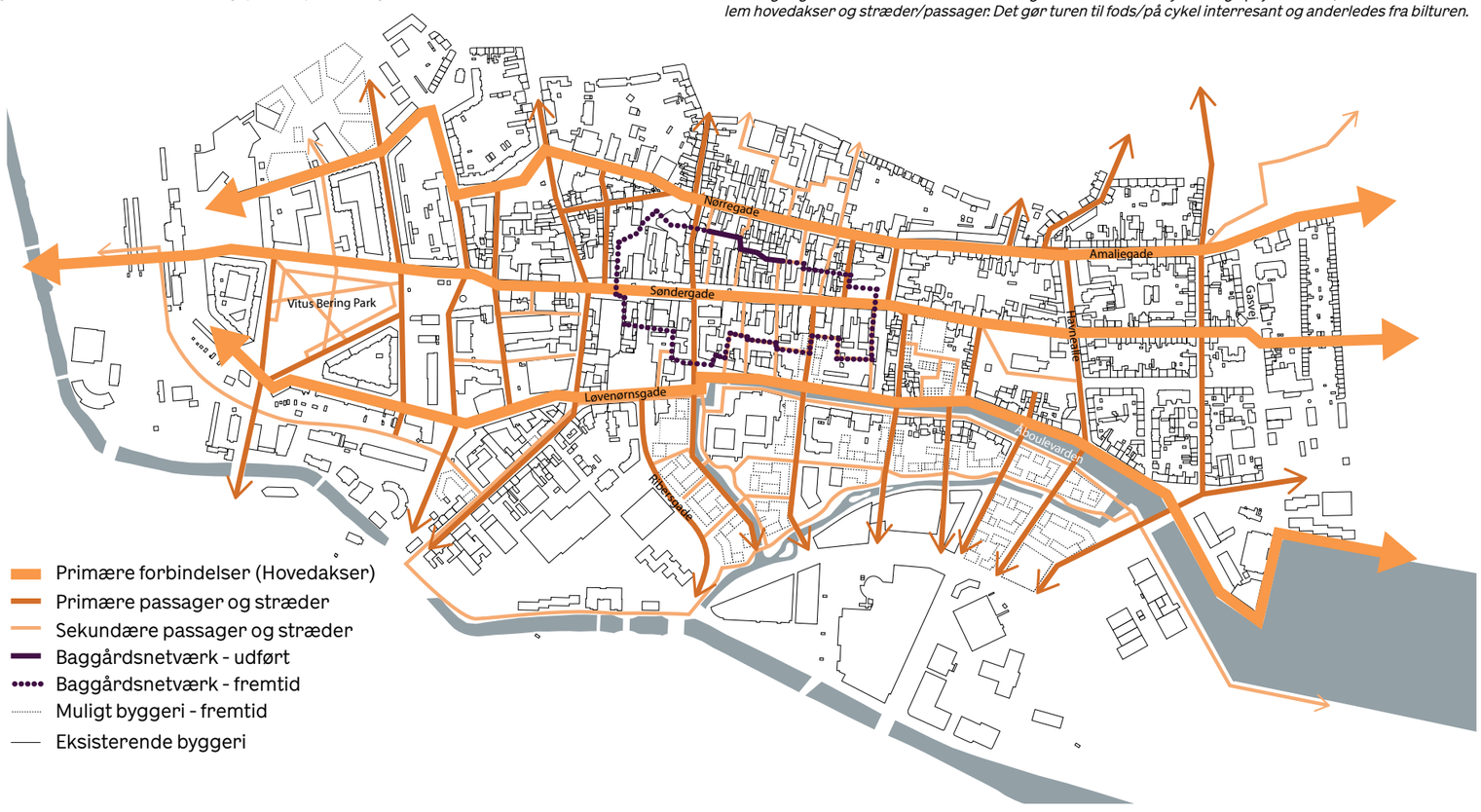

Værktøjskasse

- Der skal fokus på, at:

- Skabe oplevelsesrige forbindelsesveje med for eksempel kunst og kultur
- Gøre turen til fods og på cykel mere attraktiv end bilen
- Synliggøre de korte afstande i midtbyen med et 'gåkort'
- Skabe et klart mobilitetshierarki, hvor bløde trafikanter prioriteres og adskilles fra biltrafikken.

Gåkort over Horsens Midtby/ *Princip for adfærdsændring*

1

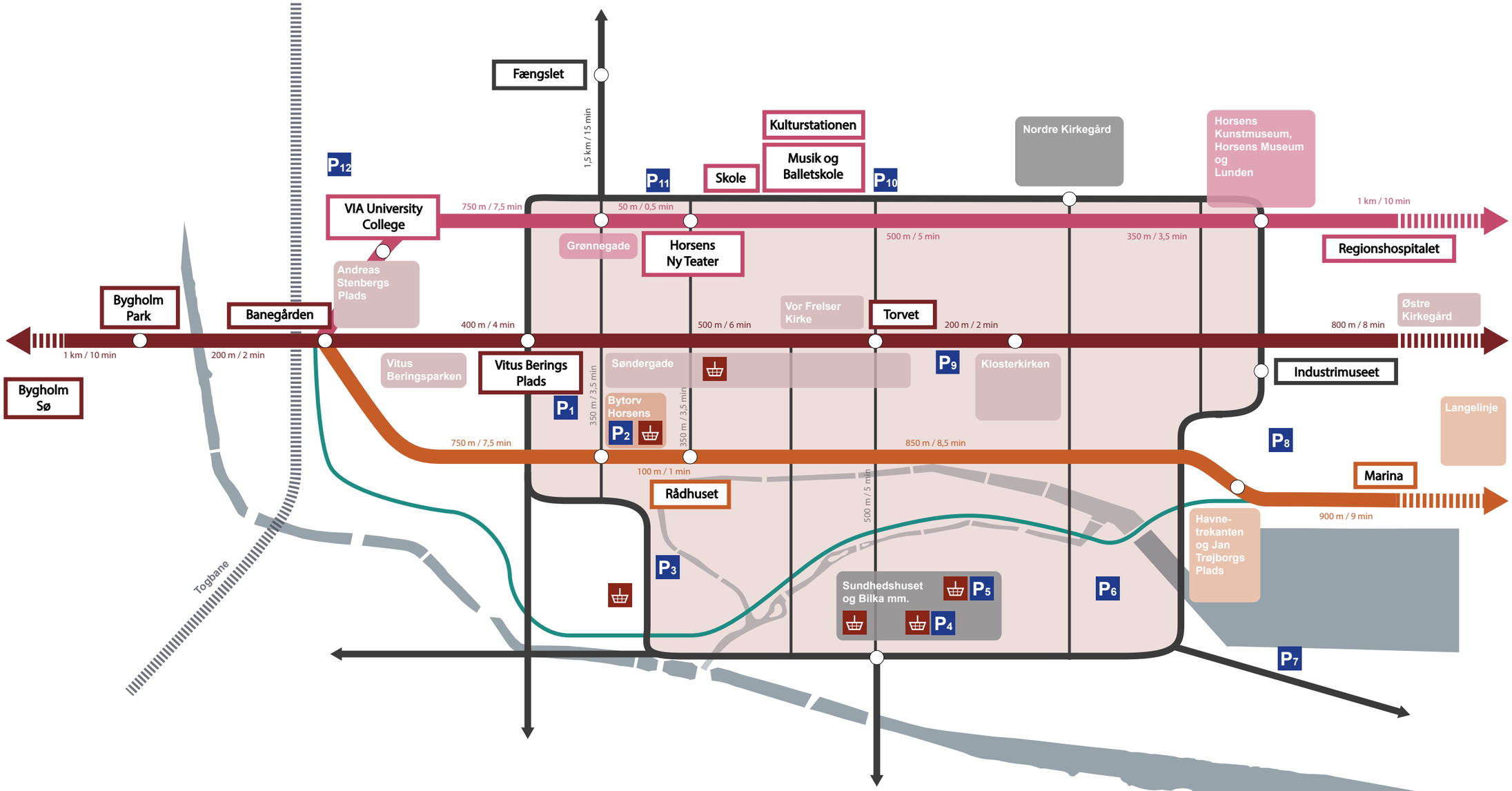

X m / X min — Afstande

Handelsområde

Dagligvarer

Ankomstrute

Nørregade-aksen

Søndergade-aksen

Åboulevard-aksen

Rekreativ stiforbindelse

Mindre end 250 m fra P-anlæggene finder du:

P1 Levysgade / p-hus
Gå til: Vitus Beringsparken, Søndergade, Dagligvare, Hestedamsgade, Hospitalsgade

P2 Bytorv Horsens / p-hus
Gå til: Vitus Beringsparken, Søndergade, Dagligvare, Hestedamsgade, Hospitalsgade

P3 Ribersgade / p-plads
Gå til: Rådhuset, Rådhustorvet, Åboulevarden, Bytorv Horsens, Søndergade, Åkvarteret

P4 Bilka / p-plads
Gå til: Diverse større butikker, dagligvarer, biograf, Søndergade

P5 Sundhedshuset / p-hus og plads
Gå til: Diverse større butikker, dagligvarer, Åkvarteret

P6 Grønlandsvej / p-hus (fremtid)
Gå til: Åkvarteret, Havnetrekanten, diverse større butikker, dagligvarer

P7 Havnen p-hus (fremtid)
Gå til: Havnen

P8 Nordhavnen
Gå til: Industrimuseet, Havnetrekanten, Langelinje, dagligvare

P9 Borgergade
Gå til: Torvet, Søndergade, Vor Frelser Kirke, Klosterkirken, Åkvarteret

P10 Torvegården
Gå til: Nørregade, Torvet, Søndergade, Kulturstationen, Horsens Musik- og Balletskole, Nordre Kirkegård, Vor Frelser Kirke

P11 Rædersgade
Gå til: Nørregade, Svanes Torv, Søndergade, Teatertorvet, Graven, Grønnegade, Thonbogade, Dagligvarer

P12 Godsbanekvarteret
Gå til: Godsbanekvarteret, Platform K, VIA University og Banegården

Pladsrum/

1

I Horsens Midtby findes en række forskellige pladsrum af varierende karakter og stand.

Pladserne på Søndergade-aksen, henholdsvis Andreas Steenbergs Plads, Vitus Berings Plads og Torvet, er blevet renoveret for nyligt. Her er der plads til større forsamlinger, hvilket er vigtigt at bevare og styrke. Pladsrummene fungerer som større åbne og fleksible byrum, der kan indrettes efter behov, hvilket egner sig godt til koncerter, torvemarkeder og øvrige større events.

Trods et stort fokus på bymidtens pladser gennem de senere år, findes der fortsat pladsrum i midtbyen, som fremstår tomme eller slidte.
Her kan blandt andet nævnes:

- Svanes Torv
- Svanes Plads
- Teatertorvet

Alle tre byrum er trafikpåvirkede og uden sammenhængende belægning, beplantning, inventar og belysning. Det betyder, at pladserne opleves uinspirerende og til dels utrygge.

Midtbyen rummer mulighed for, at skabe en række af *lommer* indpasset i bystrukturen, for eksempel små uformelle pladsdannelser i form af mindre mødesteder.

For alle pladsrum gælder, at der skal skabes gode opholdsmuligheder med øje for lokale sol- og vindforhold. Derudover skal kvalitetsfuld og tilgængelig belægning prioriteres såvel som, at der indpasses varierende beplantning, der kan bryde belægningen og skabe plads til dyre-/insektliv, såvel som sikre bedre håndtering af regnvand og mulighed for kunstinstallationer. Omdannelse af nye pladsrum skal ske med fokus på varieret indretning, der indbyder til forskellige brug og behov og til forskellige aldre.

Vision for fremtidens Åkvarter. Visualisering af Rådhustorvet.

Vitus Berings Plads med kig mod Jessensgade/Levysgade.

Lille plads i Köln, Tyskland. Træernes stammer og krone skaber rum og hyggelig atmosfære.

Bymidtens centrale og åbne plads, Torvet. Pladsen er byens oplagte ramme for større begivenheder.

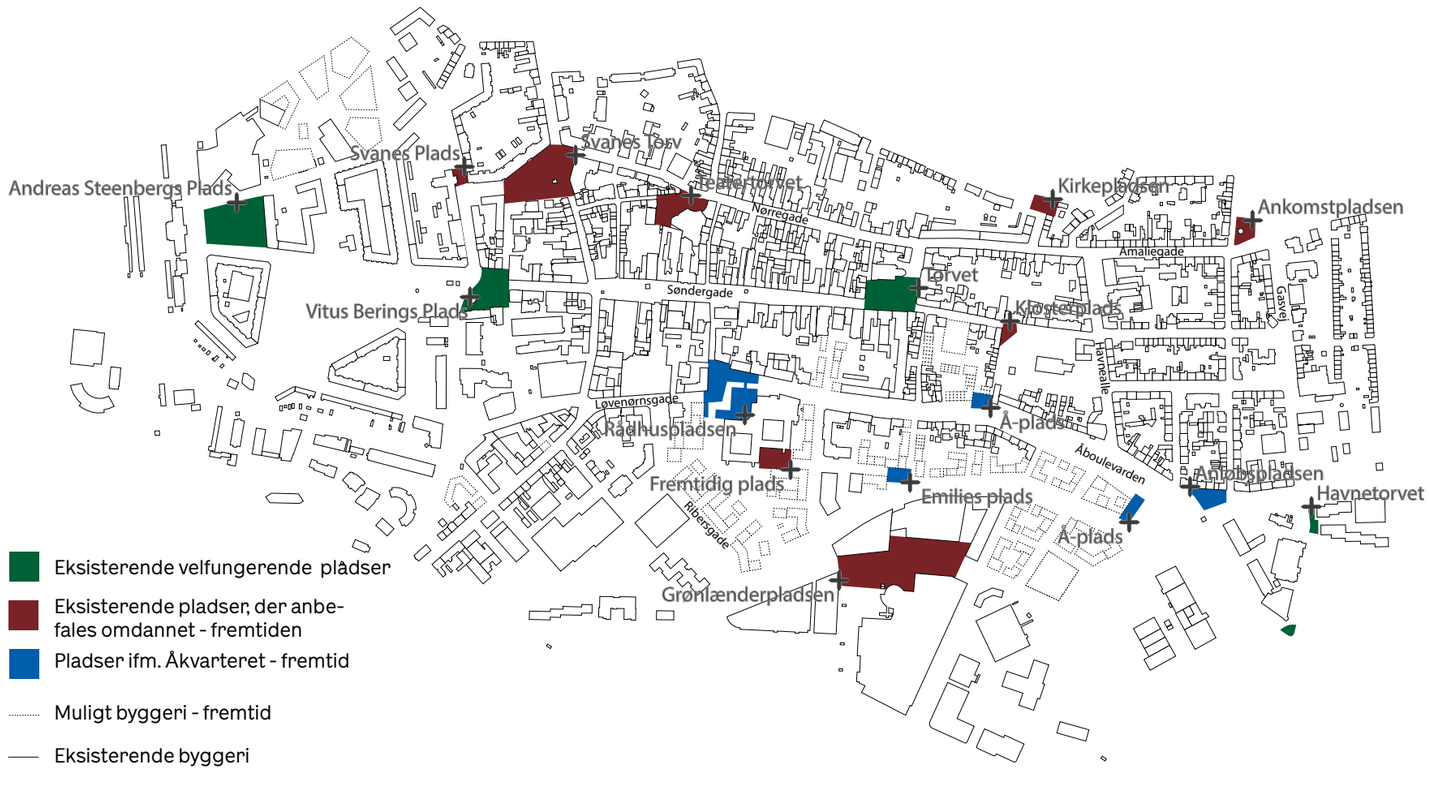

Værktøjskasse

- Der skal fokus på, at:

- Prioritere god kvalitet i alle belægningsmaterialer
- Sikre gode opholdsmuligheder med fokus på lokale sol-, vind- og støjforhold
- Skabe uadvendte servicefunktioner, som bidrager til øget aktivitet og byliv
- Tilbyde pladsrum og *lommer* til alle generationer og behov
- Sikre god balance mellem programmerede og åbne/fleksible pladsrum med fokus på ophold, leg, bevægelse, rekreation, kundst, kultur med mere
- Indpasse beplantning, når pladser omdannes eller anlægges.

Gårdrum/

1

I byens gårdrum er der stort potentiale for forbedring, særligt omkring den historiske kerne. Gårdrummene er enten helt eller delvist domineret af terrænparkering. Ved at omdisponere eller fjerne parkeringspladser helt eller delvist i gårdrummene, skabes potentiale for omdannelse af slidte eller trafiktunge gårdrum til kvalitative byrum til glæde for mange brugere.
Minimering af parkeringsarealer vil naturligt frigøre plads til langt mere byliv, beplantning, inventar og vandhåndtering.

Det omdannede gårdrum ved Havneallé, Arthur Andersens Gård, er et godt eksempel på en god omdannelse, hvor et hårdbelagt gårdrum har fået nyt liv med opholdszoner og beplantning.

Mellem Nørregade og Søndergade (Søndergadekarréen), er der igangsat etableringen af et unikt netværk af små baggårde med intime byrum. Her kan kreativiteten udfolde sig og alternative aktiviteter opstå. I karréen tilbydes attraktive bagsider i en mindre skala i kontrast til de store plads- og gaderum, som midtbyen ellers består af. Baggårdsnetværket skal udbygges så vidt muligt, potentielt så der til sidst opstår et samlet loop i den historiske midtby.

Gårdrummene i Horsens midtby skal fremtidigt omdannes til et netværk af åbne/delvist åbne levende og grønne gårdrum, som hver især supplerer hinanden og tilbyder noget forskelligt til de borgere, som bor i og bruger området. Omdannelsen af gårdrummene kan med fordel ske lignende Søndergadekarréen, som en del af en fremtidig område- eller byfornyelse.

For at skabe varierende byrumsoplevelser for borgerne i Horsens, er det væsentlig, at gårdrummene holdes helt eller delvist åbne med porte og passager, så man kan gå på opdagelse - som vi ser det mange steder i den gamle del af midtbyen. Dette er et særligt karaktertræk for Horsens Midtby, som skal bevares og styrkes.

Nogle gårdrum i midtbyen er af en sådan størrelse, at der samtidig er mulighed for fortætning med mindre lav bebyggelse. Fortætningen vil skabe en vigtig rumdeling af gårdrummene, som er karakteristisk for den historiske matrikelstruktur og skala, med langstrakte smalle matrikler og gårdrum som pusterum i bystrukturen. Denne karakter ses særligt i dag i bebyggelsen mellem Nørregade og Søndergade, i modsætning til bebyggelsen mellem Søndergade og Rådhustorvet/Åboulevarden, som er udvisket.

***Nr. 1** / Søndergadekarréen er omdannet med små genveje gennem en række baggårde. Her skabes rammerne for små caféer, butikker, kontorer og boliger.*

***Nr. 3** / Arthur Andersens Gård - Friarealforbedring for beboerne i karréen.*

***Nr. 2** / I Søndergadekarréen er der skabt byliv og mulighed for mindre arrangementer, små koncerter og loppemarkeder. (foto: Oliver Kielstrup)*

***Nr. 4** / Gårdrummet ved Rådhustorvet, som i dag domineres af terrænparkering.*

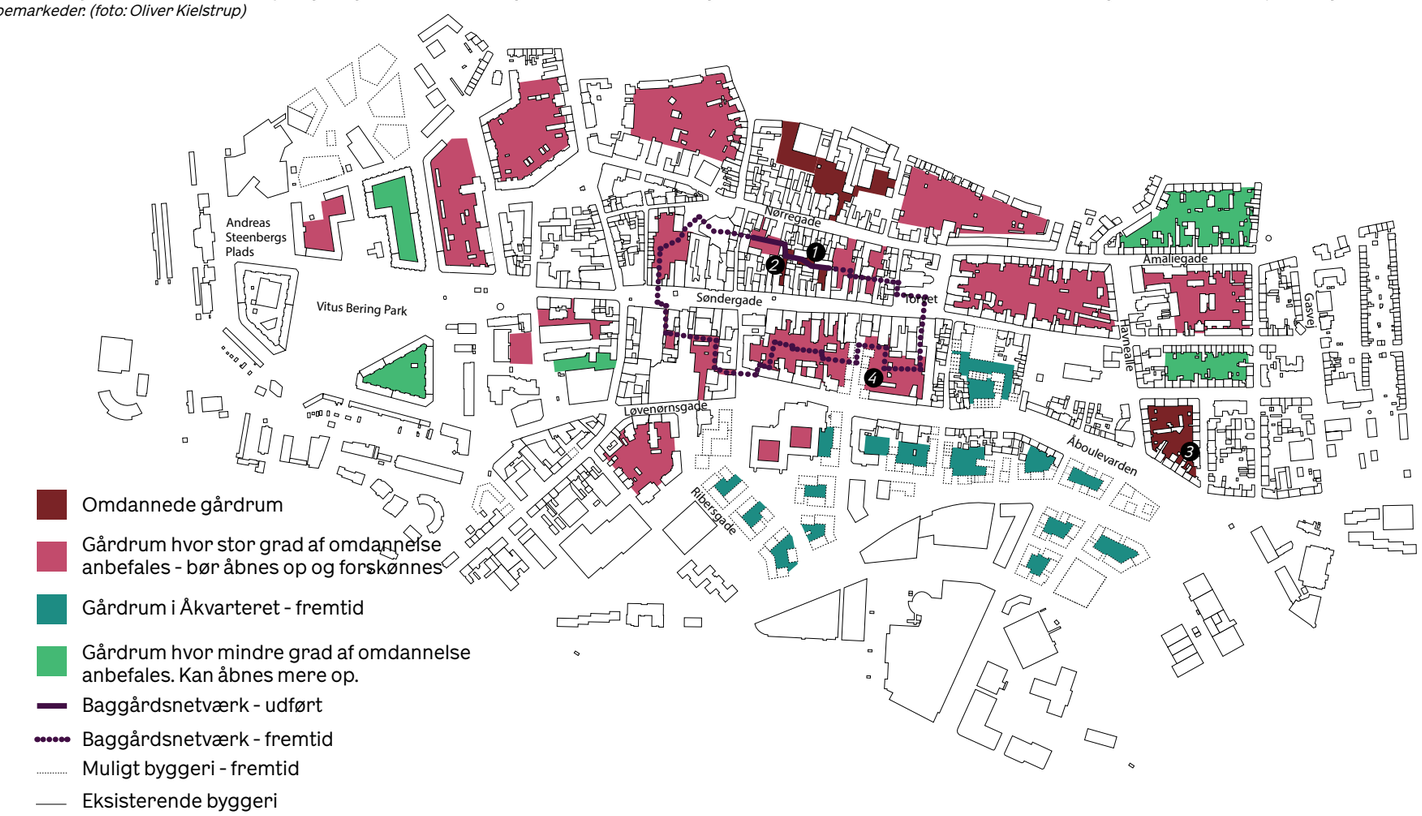

Værktøjskasse

- Der skal fokus på, at:

- Minimere mængden af terrænparkering
- Øge mængden af træer og beplantning
- Skabe mulighed for ophold, leg og andre aktiviteter
- Skabe mulighed for fortætning i lav skala, 1,5-2,5 etage
- Skabe åbninger og forbindelser på tværs (porte og passager)
- Etablere gårdrumsnetværk
- Skabe sammenhæng i beplantning og belægning på tværs af matrikelskel.

Andreas Steenbergs Plads - ankomst ved banegården
(Foto: Hanne Nielsen)

Et opdateret byrumsnetværk/
Samlet vision for byrum & forbindelser

Svanes Plads
Svanes Torv
Andreas Steenbergs Plads
Teatertorvet
Nørregade
Kirkepladsen
Nordre Kirkegård
Lunden
Ankomst-pladsen
Amaliegade
Vitus Berings Plads
Vitus Bering Park
Søndergade
Torvet
Havnealle
Gasvej
Klosterkirken
Rådhus-torvet
Løvenørnsgade
Åboulevarden
Arthur Andersens Gade
Plads
Emilie plads
Ribersgade
Å-Plads
Anløbspladsen
Havnetorvet
Grønlandspladsen
Jan Trøjborgs Plads

- Pladser
- Hovedakser
- Aktive stræder og passager
- Grønne rum og forbindelser
- Vandrum
- Åbne, grønne og trygge gårdrum
- Baggårdsnetværk
- Muligt byggeri, fremtid
- Eksisterende byggeri

DEL 2

2 / PARKER & GRØNNE KORRIDORER

REKREATIVE VÆRDIER, BEPLANTNING & INDRETNING

Bygholm Park

Parker & grønne korridorer

2

Midtbyen opleves i dag, som et området med mange store og belagte flader, og man opfatter ikke midtbyen som særlig *grøn*. Midtbyen står derfor i kontrast til de store landskabelige kvaliteter, som findes lige rundt om Horsens - Nørrestrand, Bygholm, Langelinje, Boller landskaber med videre. Der bør generelt arbejdes for, at få mere beplantning helt ind i midtbyen.

I omdannelsen af både Andreas Stenbergs Plads og Søndergade-aksen er de senere år skabt gode og fine grønne byrum (se eksempler th.). Byrummene viser tydeligt, hvordan man med gentænkning af de belagte arealer i midtbyen kan skabe grønne byrum, hvor bytræer og anden beplantning højner den rekreative- og oplevelsesmæssige værdi.

På side 31 ses en kortlægning af de eksisterende parker og grønne korridorer. Her er udpeget de gode grønne områder, såvel som byens udfordringer i dag. Bebyggelsen fra Udviklingsplanen for Åkvarteret er indtegnet i det følgende.

Andreas Steenbergs Plads med kig mod VIA University Collage (th.) og Banegården (tv.).

Grønne 'lommer' langs Hestedamsgade.

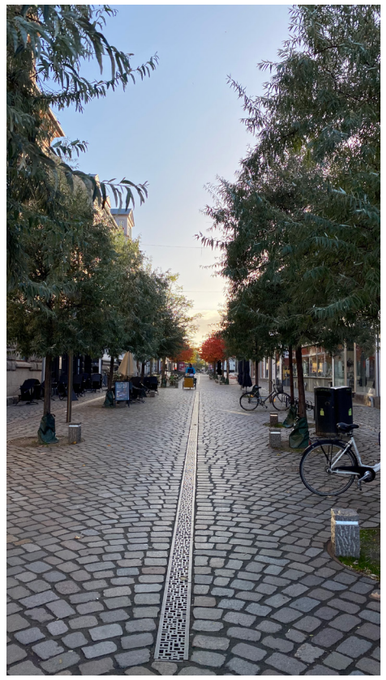

Træallé langs Søndergade-aksen i Jessensgade.

ARKITEKTURPOLITIK

RUMFORMENNESKER

Styrk de grønne forbindelser
Anvend beplantning i projektet på en måde, så den kobler sig på områdets øvrige beplantning og grønne elementer. Dermed understøttes dannelsen af grønne korridorer, som bl.a. er til glæde for dyrelivet.

Indgå i lokal og mangfoldig flora og fauna
Anvend lokale plantearter, så den lokale identitet og biodiversitet understøttes, og planterne får optimale vækstbetingelser.

Skab grønne, mangfoldige uderum
Indret ude- og fællesarealer med belægninger og beplantninger, som medvirker til at håndtere regnvand og nedbringe ophedning.

Giv oplevelser - også i takt med årstidernes skiften
Anvend en bred vifte af beplantning i udearealerne, så der skabes mange forskellige sanseindtryk, og så området fremstår varieret og smukt igennem alle årstider/sæsoner.

Forstå forskellige aldersmæssige behov
Skab et projekt, som kan danne rammen om brugere i alle aldre og for hele livet for eksempel ved at sikre god tilgængelighed og fleksible indretninger.

BIODIVERSITETSSTRATEGI

Tiltag
Minimer arealer med beton- og asfaltbelægning.

Bevar de gamle træer og lad de døde stammer stå eller ligge til nedbrydning.

Vælg træer, buske og urter, der hører naturligt hjemme i Danmark, så der er nektar og pollen til sommerfugle, bier, svirrefluer mm. samt bær og frugter til fugle og smådyr.

Omlæg udvalgte græsarealer til blomstereng, hvor der sås eller plantes hjemmehørende blomstrende urter og evt. tue-dannende græsser.

Øg antallet af gamle træer i de større byer ved at sikre gode levevilkår for både eksisterede og nye træer.

KLIMAPLAN 2022-2026

Klimaplanen beskriver:
Træer og grønne områder kan være med til at hjælpe os gennem en hverdag med et ændret klima. De er med til at køle, skygge og forsinke afstrømningen af regnvand. Arealerne kan som hidtil bruges til rekreativt ophold og andre formål, og med det rette valg af planter, vil arealerne også kunne bidrage til mere biodiversitet.

Delmål KT5: Skybrudsplan
Der udarbejdes en skybrudsplan for Horsens by og masterplaner for håndtering af ekstremregn. Planen skal vise, hvordan man sammentænker p-løsning, åben plads med vandparkering og strømning af ekstremregn. Løsningerne skal give merværdi i form af forbedrede byrum og begrønning

Kort med udpegninger/
Eksisterende forhold

2

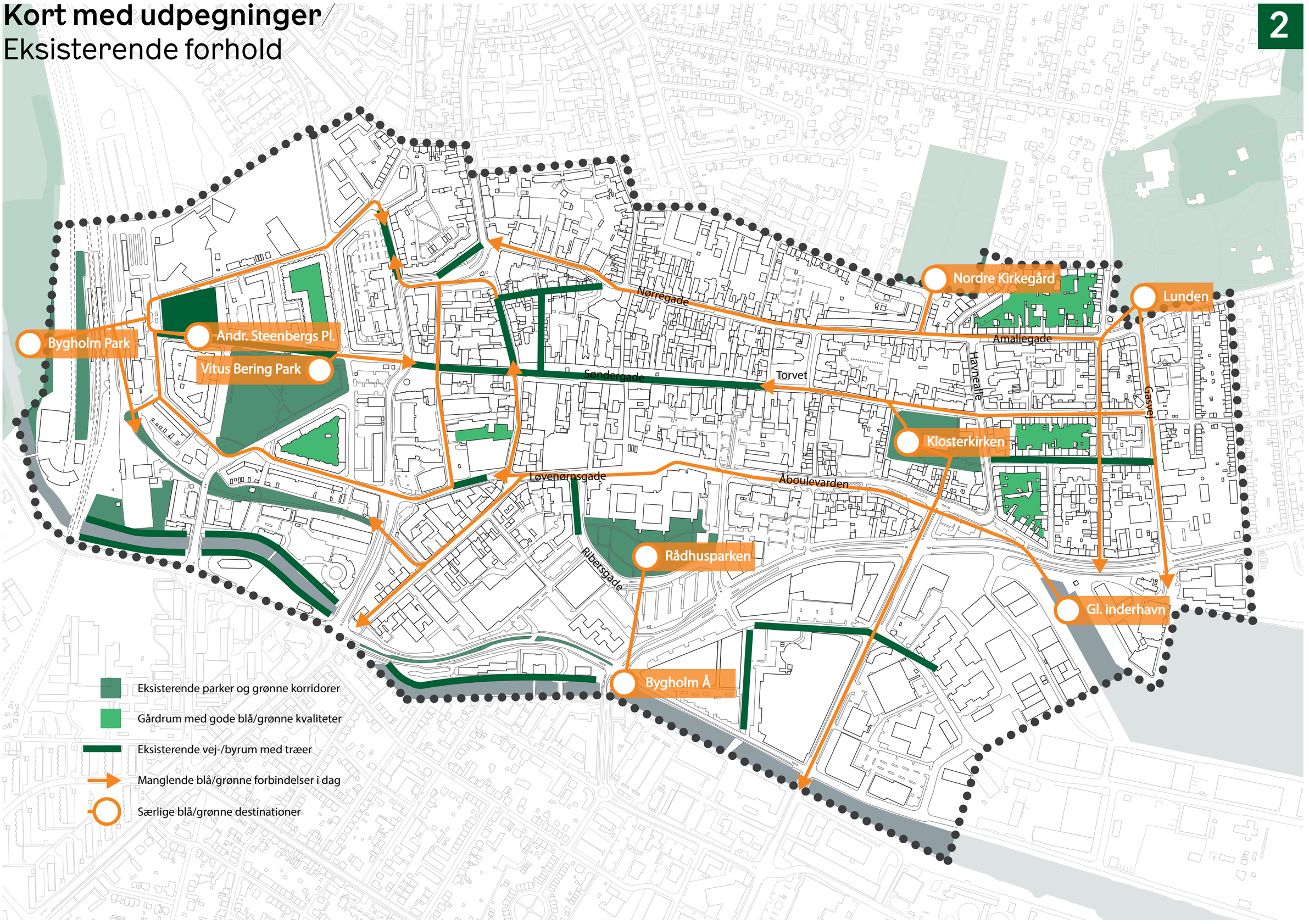

Parker/

2

I midtbyen findes en række bynære parker og større grønne områder, som vi fremadrettet skal værne om:

- Vitus Bering Park
  Parken blev anlagt i 1954 - 1956 og ligger i den vestlige del af midtbyen og fungerer som grønt parkrum mellem Banegården og Søndergade-aksen. Parken har karakteristisk beplantning af egetræer såvel som store rhododendronbuske langs parkens kant. Parken har i mange år været udfordret af utryghed, og den fremstår derfor ubrugt det meste af døgnet. 'Mærk Byen' har i de senere år, med events som Horsens Hideouts samt Allehelgen, forsøgt at aktivitere parken og give den nyt liv.Fremadrettet bør der arbejdes med, hvordan parkens ankomster kan 'invitere ind', og sikre et daglig brug af den ellers fine park.

- Caroline Amalielunden (Lunden)
  Den oprindelig afgrænsning af parken er tilbage fra 1841. I 1919 lagde man parken sammen med Folkets Lund i den nordøstelige del af parken. Parken er kendetegnet ved sine markante og store træer, og i foråret et hav af krokus. Parken rummer museer og en amfiscene, som bruges til koncerter og events. Ankomsten til Lunden og koblingen til midtbyen er i dag ikke særligt tydelig. Byrumsplanen peger derfor på en gentænkning af byrummet, som kan iscenesætte parken og invitere ind.

- Nordre Kirkegård
  Kirkegårdens karakteristiske og centrale akse med lindetræsalléen forbinder Kattesund/Amaliegade med Frederiksgade. I det daglige benyttes kirkegården som grøn forbindelse i byen og parkrum til fordybelse.

- Klosterkirkegården
  Klosterkirkegården fungerer i dag som en åben grøn lunge i forlængelse af Søndergade-aksen med god skala og stor tryghed. Der er dog ingen umiddelbare opholdsmuligheder og ankomsten mod vest bør i høj grad iscenesættes, så kirkegården synligt knytter sig til midtbyen.

Generelt bør der arbejdes med ankomsterne og hvordan man via beplantning, indretning og genkendelige træk kan forbinde parkerne i midtbyen, så det grønne er mere synligt i bybilledet. Samtidig skal der sikres bedre kobling til de omkringliggende parker og landskab. For eksempel vil en by-broforbindelse til Bygholm Park eller et styrket stisystem til Nørrestrand styrke den grønne sammenhængskraft i midtbyen.

I forbindelse med Åkvarteret gentænkes Rådhusparken, som fremtidigt vil indgå med delvis fortætning og bygningsomdannelse af rådhusbygningen, såvel som en større grøn korridor langs et nyt å-forløb. Det fremtidige Åkvarter tilstræber, at tilbyde nye sammenhængende grønne træk langs den nye å, som vil skabe en blå/grøn kobling mellem midtbyens parker og Havnen. Et rekreativt stisystem i forlængelse af Åkvarteret, koblet til midtbyen, vil være en stor gevinst for hele byen.

Vitus Bering Parken som venue for 'Horsens Hideouts' (Foto: Hanne Nielsen).

Lindeallé ved Nordre Kirkegård. Alléen kan trækkes ud på Kirkegårdsalle, og skabe en mere tydelig ankomst.

Vildsporet bør kobles sammen med det nye Åkvarter, så stien bliver en vital åre i midtbyen.

Vitus Bering Parkens ankomster er lettere skjulte. Det bevirker begrænset brug af parken.

Jomfru Ane Parken i Aalborg er et fint eksempel på en central park der 'invitere ind' med en langsgående opholdsplint, beplantning, bænke og espaliser, som skaber en hyggelig atmosfære.

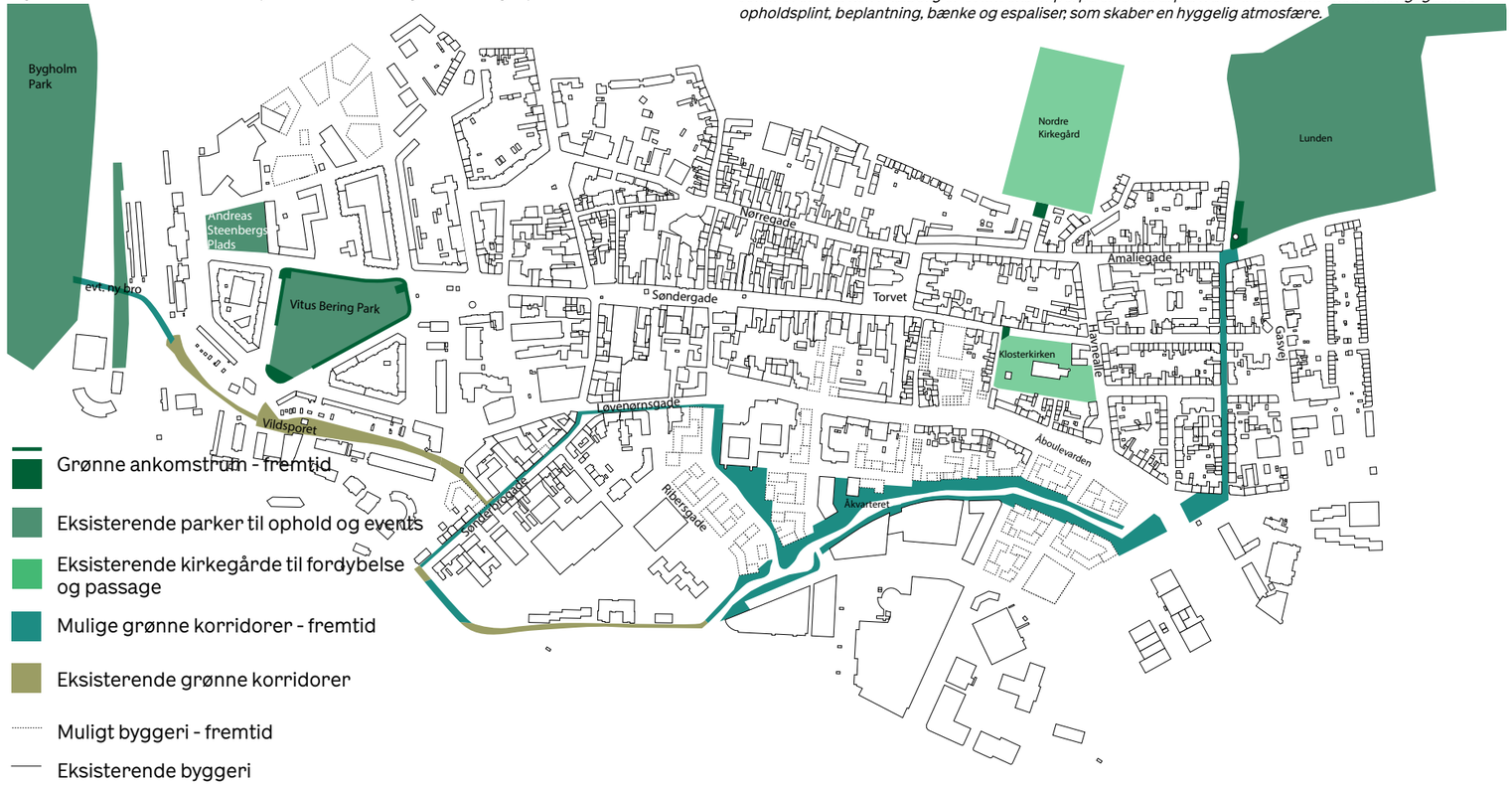

Værktøjskasse

- Der skal fokus på, at:

- Forlænge og sammenbinde de grønne parker i midtbyen
- Etablere nye trærækker og variende beplantning
- Etablere et nyt grønt parkrum langs åen med nye stier
- Forstærke forbindelsen til byens parker og grønne områder
- Skabe grønne ankomster, som inviterer ind i parkrummene
- Sikre god synergi mellem de urbane pladser og de rekreative områder
- Skabe gode rammer for byliv og events i byens grønne parker.

Vandrum/

2

Horsens Midtby har med sin placering, i en landskabelig lavning tæt på Horsens Havn og Bygholm Å, store vandressourcer og rekreative værdier lige i 'baghaven'. Vandet er både en genvinst for midtbyen, men også en udfordring. Det er derfor væsentligt, at man ved omdannelse af eksisterende byrum og anlæg af nye byrum indarbejder vandet i designet og udformningen.

Flere steder i midtbyen ses der mulighed for opsamling eller tilbageholdelse af regnvand. Ved at gentænke udvalgte byrum som mulige vandrum - én funktion i det daglige og en anden ved skybrud - sikrer vi, at midtbyen er bedre rustet overfor fremtidige klimahændelser. Vandet vil dermed blive en ressource i byen.

Med udvikling af Åkvarteret får vandet en markant større rolle i byen. Åen og kanalen bliver et vigtigt aktiv for byen, og skal gennem nye rekreative opholds- og oplevelsesmuligheder give borgerne nærheden til vandet tilbage, i takt med at det gamle åforløb genetableres.

Ved etableringen af nye vandrum skal der være fokus på overgange mellem vand og land/kontekst, med brug af forskellige kanter/overgange, som giver mulighed for forskellige typer af interaktion med vandet.

Vision for fremtidens Åkvarter: Visualisering af Åboulevarden.

Vision for fremtidens Åkvarter: Visualisering af Rådhustorvet tv.

Bede som både er smukke, kan anvendes til regnvandshåndtering og bidrage til øget biodiversitet.

Reference fra område uden for Avignon, Frankrig. Mødet med vandet.

Vision for fremtidens Åkvarter: Visualisering af åen ved Niels Gyldings Gade

Værktøjskasse

- Der skal fokus på, at:

- Styrke overgangen mellem land og vand
- Styrke opholdsmulighederne ved vandet
- Give mulighed for interaktion med vandet
- Styrke vandrummenes forskellige identiteter
- Udnytte afledningen af regnvand til grønne arealer
- Skabe sammenhæng på tværs af matrikelskel
- Forbedre strømningsveje og muligheder for vandparkering.

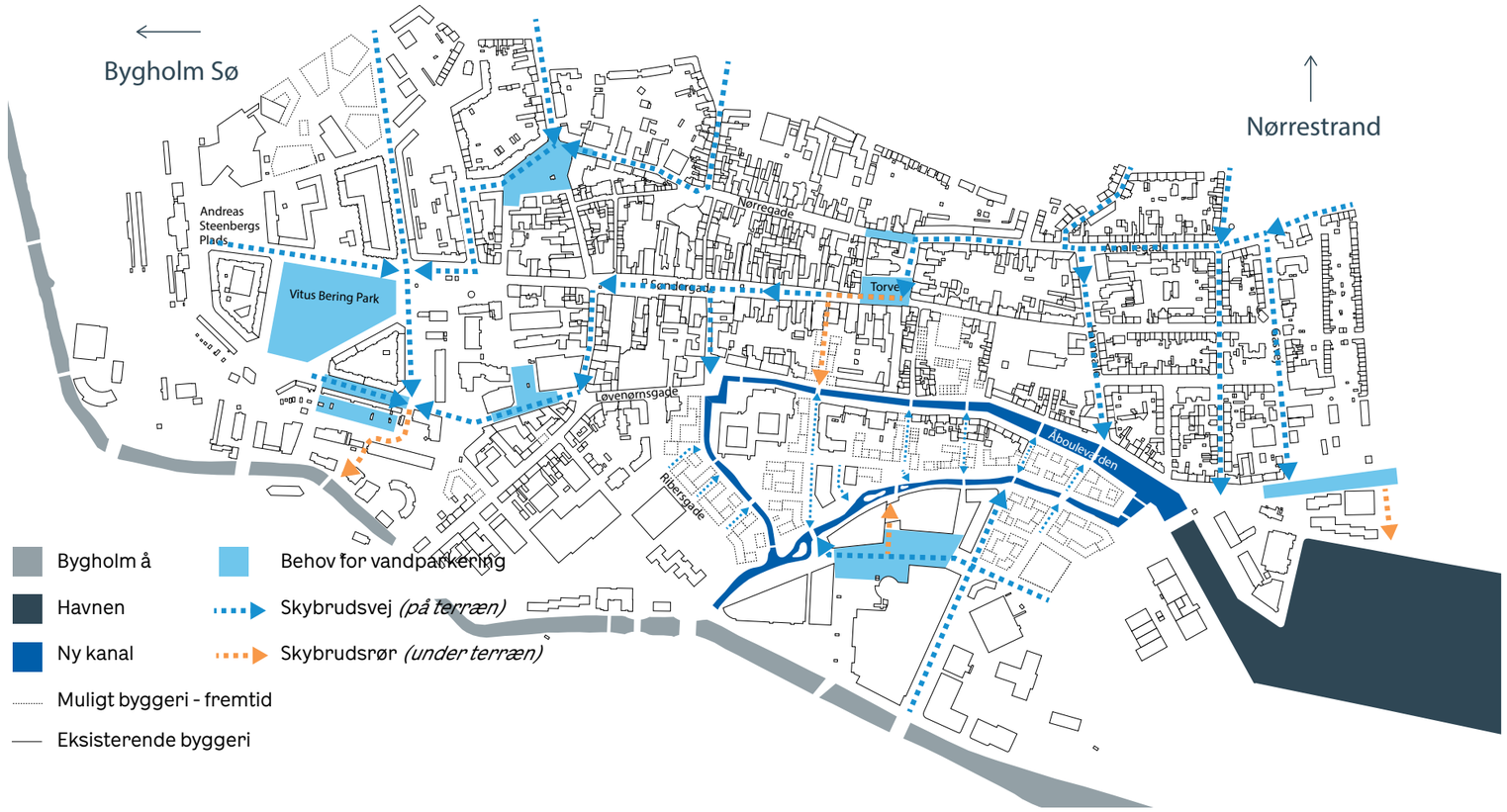

Gårdrum/
Princip for grøn omdannelse

2

Byrumsplanen ser stort potentiale i byens mange gårdrum som omdannelsesmulighed. Gårdrummene har i dag varierende antal beboere tilknyttet, grad af offentlighed og andel af parkering. Fælles for de fleste gårdrum er dog, at der er lav rekreativ værdi for brugerne. Det ønsker byrumsplanen, at der fremadrettet skal være større fokus på.

Illustrationerne til højre viser de muligheder der kan skabes, hvis midtbyens gårdrum omdisponeres, så der bliver plads til beplantning og evt. også fortætning.

Omdannelsen af gårdrummene til levende og aktive byrum, vil skabe mulighed for, at:

- øge biodiversitet i midtbyen
- forbedre regnvandshåndteringen i midtbyen
- øge herlighedsværdien og brugen af arealerne
- styrke midtbyens grønne profil.

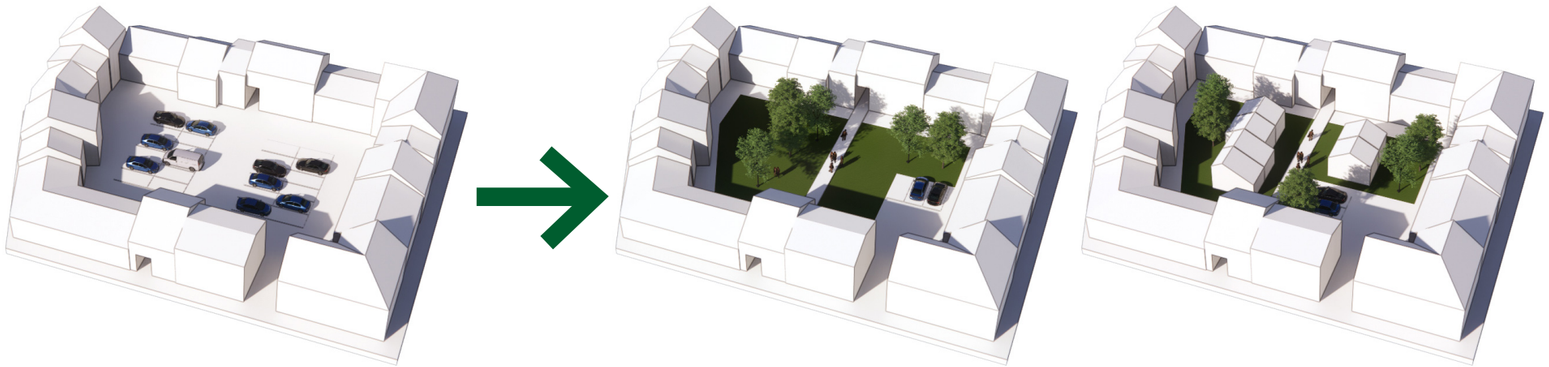

Nuværende situation/
Det fleste gårdrum er i dag domineret af terrænparkering, som skaber ringe mulighed for biodiversitet, vandhåndtering og opholdsmuligheder for borgerne.

Princip 1 - omdannet gårdrum/
Parkering nedlægges delvist eller optimeres. Gårdrummet forskønnes med beplantning og der laves mulighed for ophold og aktiviteter.

Princip 2- omdannet gårdrum/
Parkering nedlægges delvist eller optimeres. Gårdrummet begrønnes og fortættes med ny lav bebyggelse, der skaber små grønne byrumsnicher.

Arthur Andersens Gård er et fint eksempel på et begrønnet gårdrum. Her er blevet plads til træer, beplantning, parkering, ophold og aktiviteter.

Gaderum/
Princip for grøn omdannelse

2

Der er en generel mangel på træer i gaderne i Horsens Midtby. De steder hvor der i forvejen er længdeparkering, vurderes det oplagt at indføre trærækker eller anden beplantning, som ikke kræver omfattende omdisponering af vejrummet. Lyngby Hovedgade er et godt eksempel på en gade som opfattes meget grøn, se foto på side 36. Her er rækker af store platantræer, og et meget aktivt trafikrum med plads mange handlende, men også mange biler.

Der skal arbejdes med arter/sorter, som er hjemmehørende og egnede til et bymiljøer, såvel som tager hensyn til vejens brug, tryghed og sikkerhed for alle typer af trafikanter.

Træer og anden beplantning har mange fordele. De kan øge oplevelses- og herlighedsværdien, bidrage til en øget biologisk mangfoldighed, minimere luftforurening, håndtere regnvand og oplagre CO_2. Dertil kan træer sikre læ, skygge og medvirke til en reducering af den oplevede støj i midtbyen.

Træer og beplantning har derudover en positiv indvirkning på os mennesker. De kan bidrage med sansemæssige og rumskabende kvaliteter. Træer kan i by- og vejrum skabe en særlig stemning, noget smukt at se på hele året rundt, mulighed for læ/ly og bidrage med øget tryghed.

Træer og beplantning kan understrege retninger eller et forløb, forstærke et vej- eller byrum eller nedbryde skala. Der skal i arbejdet med byrum i Horsens Midtby sikres plads til beplantning i varierende skala, som er tilpasset stedets skala, form og kontekst.

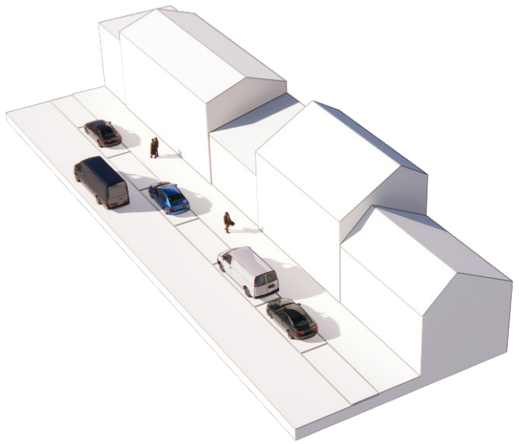

Nuværende situation
8 parkeringspladser og ingen træer. Gaderummet har ingen synlige rekreative og grønne værdier. Der kan være udfordringer med regnvand.

Princip for omdannelse af vejrum
Der skabes plads til 6 parkeringspladser, 4 træer og beplantningsfelter, som giver øget herlighedsværdi i gaderummet. Beplantningen kan kombineres med gode regnvandsløsninger.

Amaliegade mangler begrønning, som evt. kunne integreres i et nyt parkeringsspor.

Begrønnet boliggade, Islands Brygge København.

Begrønning i et smalt stræde, Aalborg.

Begrønning i boliggade, Ørestaden København.

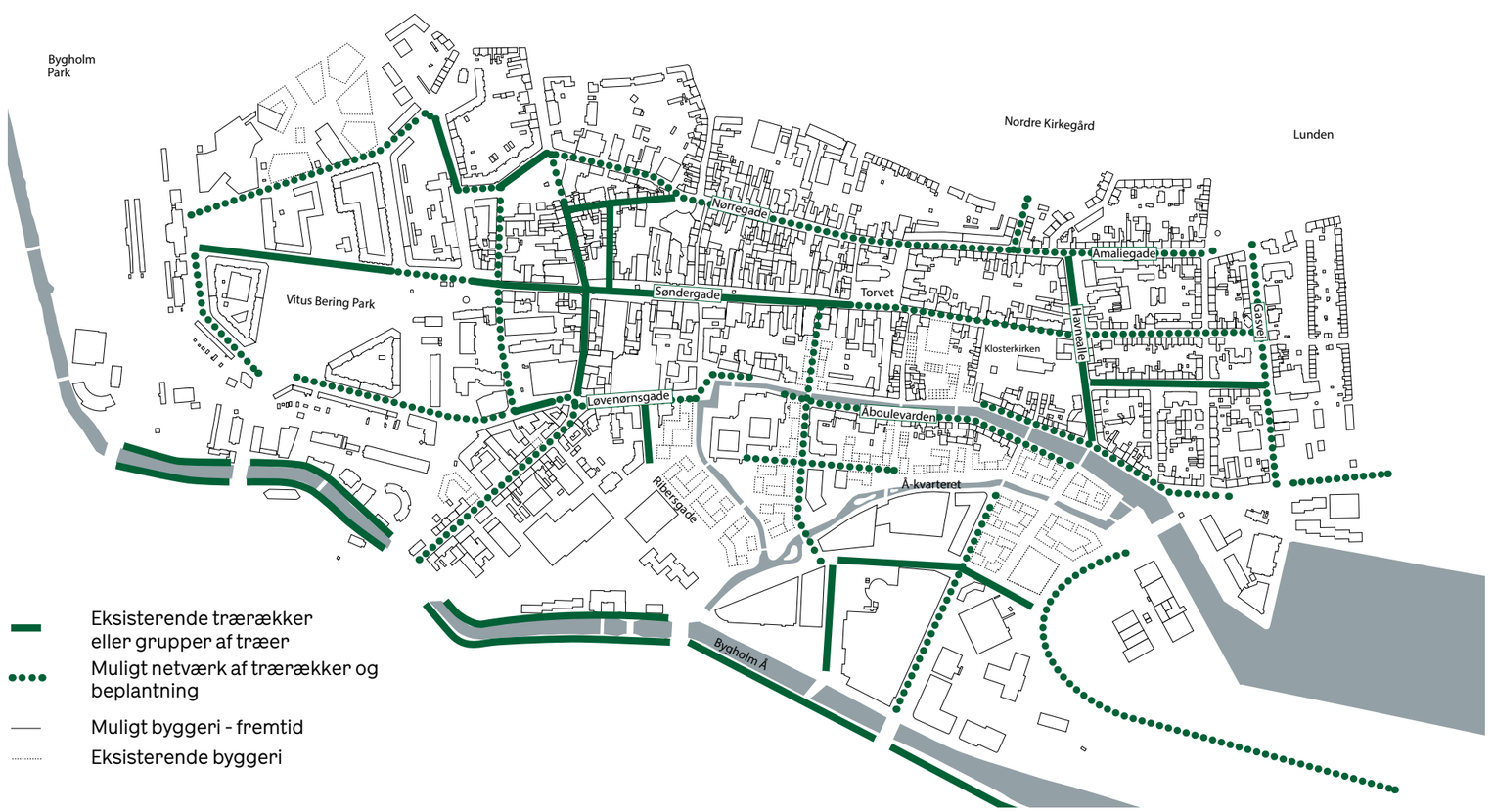

Nørregade/
Ideskitse for konkret strækning

2

Et oplagt eksempel på en bygade i midtbyen, hvor man med en omdisponering og øget beplantning, kan bidrage til at styrke den grønne sammenhæng, er Nørregade. En 'grøn omdannelse' (indpasning af træer og beplantning) af Nørregade kan øge herlighedsværdien, skabe en visuel grøn kobling mellem Lunden og midtbyen, forbedre trygheden for de bløde trafikanter og styrke gaden som levende bygade.

På Nørregade-strækket har byens cyklister i dag meget trange kår, og generelt er der mangel på tryghed som blød trafikant. Byrumsplanen peger derfor med dette princip på muligheden for, at skabe langt bedre forhold for de bløde trafikanter, og samtidig indpasse mest mulig beplantning. Ideskitsen forudsætter, at gadeforløbet ændres og gaden ensrettes fra Kirkegårdsalle mod Rædersgade. Rændersgade, Nørregade og Kattesund vil dermed ensrettes i vestlig retning, se illustration th.

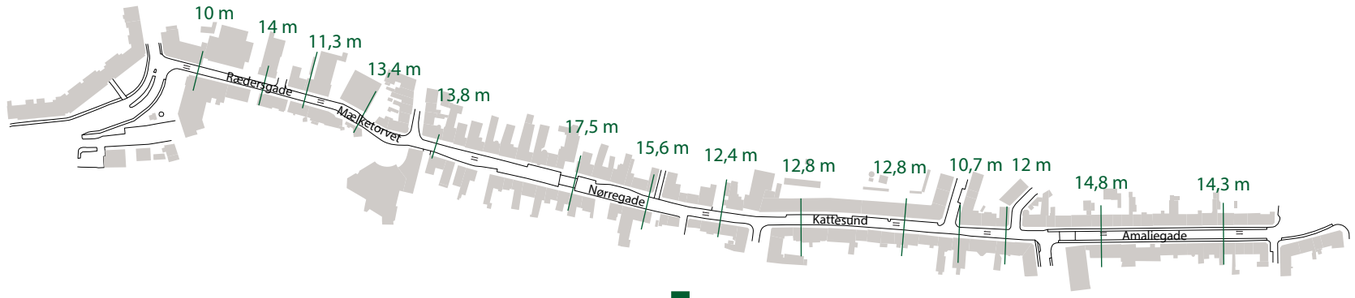

Eksisterende gadeforløb i Nørregade-aksen - Gadeprofilernes størrelse er angivet.

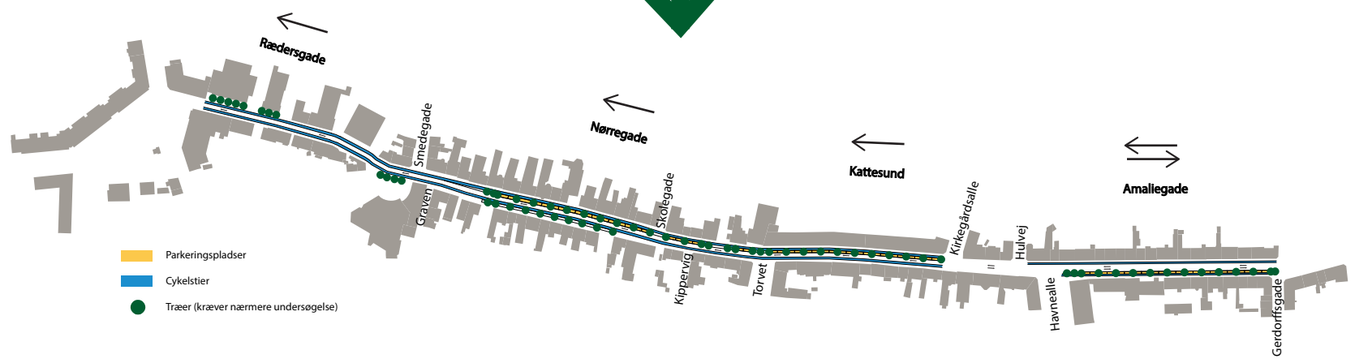

Princip for begrønning ifm. ensretning af Nørregade-aksen.

Ensretning og begrønning - princip
Cykelstier i begge retninger

Eksisterende situation: 32 p-pladser
10 træer

Skitseret scenarie: ca. 65 p-pladser
ca. 70 træer

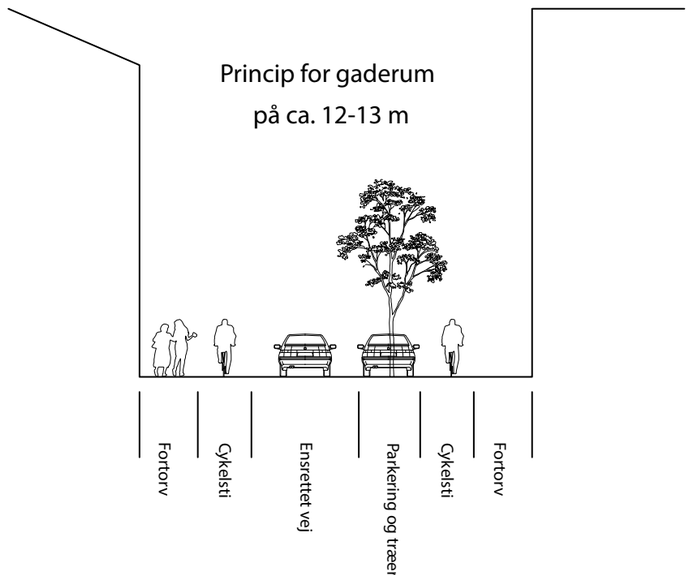

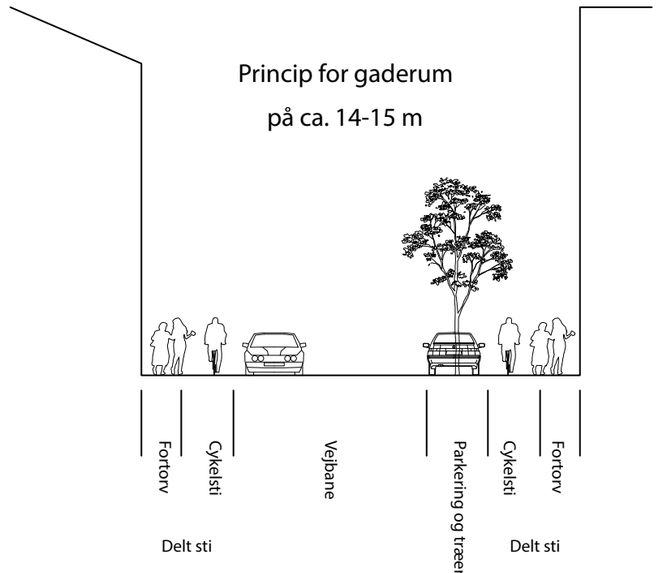

Lyngby Hovedgade, Lyngby. En stemningsfuld gade med kombination af butikker, træer og parkering. En mulig omdannelse af Nøregadde-aksen, kan tage inspiration fra Lyngby Hovedgade.

En opdateret blå/grøn fortælling/
Samlet vision for parker og grønne korridorer

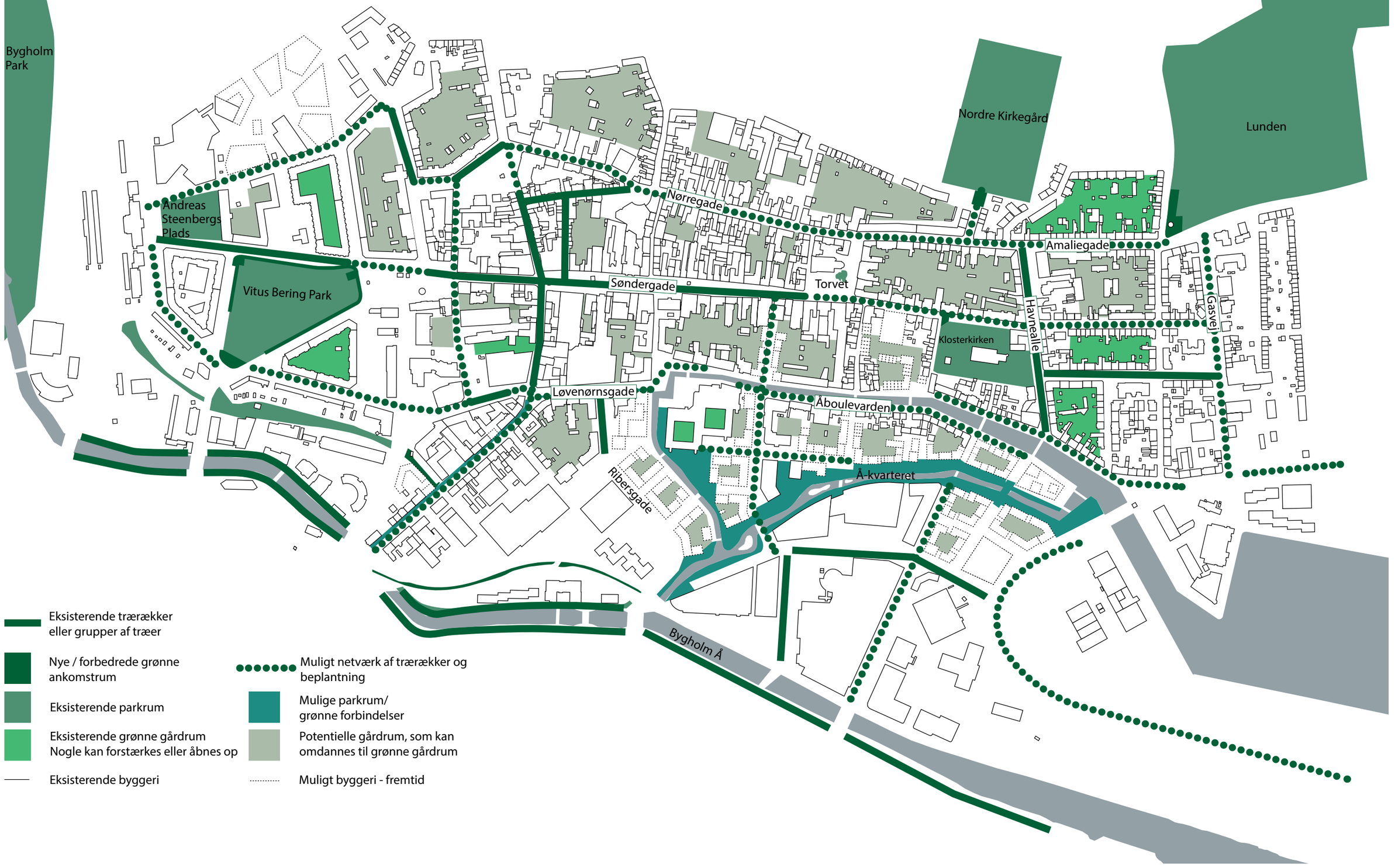

DEL 2

3 / FORTÆTNING

SKALA, FORM & INDPASNING AF BEBYGGELSE

Renovering af tidligere garagebygning - Arthur Andersens Gård

Fortætning/

3

Horsens har gennem et årti oplevet markant befolkningstilvækst - og der er fortsat vækst og behov for flere boliger. Heldigvis er der stadig større områder ved Godsbanen, Åkvarteret og Havnen, som står overfor udvikling. Flere mindre felter i midtbyen kan ligeledes styrkes med fortætning. Her er det særligt vigtigt, at man tilpasser sig omgivelserne.

Jf. retningslinje 1.4 Byfortætning i Kommuneplan 2021 '*skal der ske fortætning i Horsens, så der sikres flere boliger og andre byfunktioner i den eksisterende bymidte'*. Retningslinjens pkt. 1.4.1-1.4.7 peger på fortætning i form af huludfyldning (infill), udnyttelse af tagetager, og krav om parkering i konstruktion ved ny bebyggelse. Byrumsplanen udpeger på side 41 hvor der i midtbyen er mulighed for fortætning med nye karrér, infillhuse og baggårdshuse.

Overordnet set er Horsens Midtby bygget op efter en klassisk karréstruktur, ofte med mindre baggårdshuse inde i gårdrummene. Karréerne har den fordel, at de har et meget klart afgrænset byrumshierarki med offentlige gaderum og mere private - men stadigt åbne - gårdrum. Typologien er robust i forhold til etapevis udbygning. De store nye udviklingsområder kan derfor med fordel tage udgangspunkt i denne typologi.

Derudover findes små huller i midtbyen, som kan fyldes med små infill huse, der fuldender karréer og skaber klare afgrænsede gade- og byrum. Flere gårdrum i midtbyen har fået ryddet deres indre baggårdshuse til fordel for terrænparkering. Nogle af disse baggårdshuse kan genetableres for at tilbageføre den historiske skala til midtbyen. Dette ville give mulighed for mindre byggefelter, hvor familier kan gå sammen om at skabe mindre bo-/byggefællesskaber, så man har et bredt udbud af boformer og mindre byrum i midtbyen. Disse baggårdshuse skal være smalle, lave i højden og have offentlig passage eller adgang. Samtidig skal der skal arbejdes med beplantning i gårdrummene.

Generelle dogmer/

De generelle dogmer beskriver, hvordan man arkitektonisk skal indpasse nyt byggeri i midtbyens struktur:

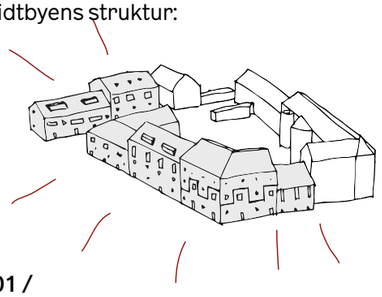

Byggedogme 01 /
Der fortættes med udgangspunkt i eksisterende strukturer og omkringliggende bygningshøjder, så der opstår rytme, variation og forskydninger i facader og porte.

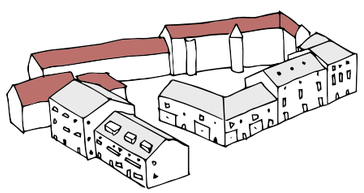

Byggedogme 02 /
Der tages udgangspunkt i eksisterende tagmotiv, når der fortættes.

Overordnede typologier/

Ny karrébebyggelse/
Skaber veldefinerede offentlige gaderum og semiprivate gårdrum, dog med en åbenhed som sikrer et flow gennem gårdrummene. Gårdrummene skal være grønne. Facadebeplantning og grønne tage kan indarbejdes i det omfang der giver mening.

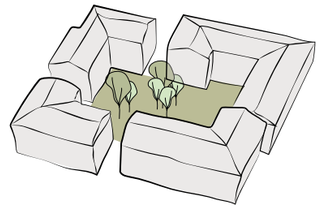

Infill huse/
Bygninger som udfylder huller i midtbyen og skaber tydeligt afgrænsede og styrkede byrum.

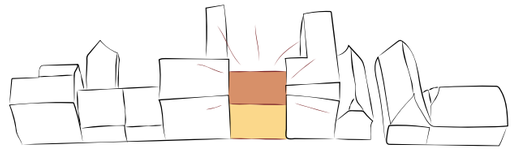

Baggårdshuse/
Lave bygninger skal underinddele gårdrummene i den historiske midtby og genetablerer flere netværk af små offentlige grønne opholdsrum. Baggårdshusene skal udformes med smalle kantzoner og overvejende have saddeltage eller ensidiget taghælding. Tagene kan ligeledes organiseres med små taghaver, som kan bidrage med øget biodiversitet og regnvandsopsamling i midtbyen.

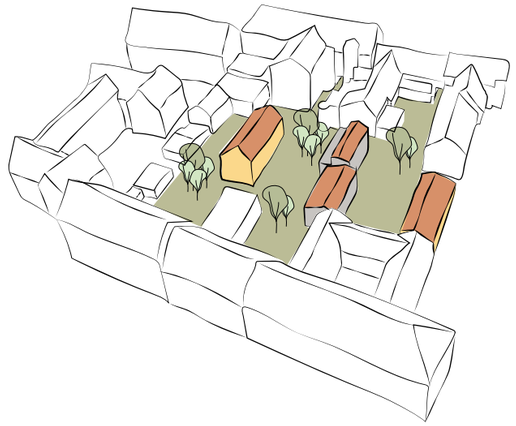

ARKITEKTURPOLITIK

Respektér og brug historien
Lær stedets historie at kende, både historien om kvarteret, nabolaget og grunden. Undersøg om strukturer, spor og historier kan anvendes som elementer eller inspiration til projektets formgivning og/eller detaljering.

Skab grønne, mangfoldige uderum
Indret ude- og fællesarealer med belægninger og beplantninger, som medvirker til at håndtere regnvand og nedbringe ophedning.

Indpas i kvarteret
Sørg for, at projektets skala og udtryk tilpasses stedets og områdets skala og karakter: se på/illustrér projektet fra mange sider og i øjenhøjde.

Prioriter bæredygtige materialer
Anvend så vidt muligt bæredygtige materialer og tekniske løsninger, der minimerer projektets samlede CO2 aftryk.

KLIMAPLAN 2022-2026

Tiltag fra tiltagskatalog
Delmål E5: Klimavenligt byggeri
Horsens Kommune skal i forbindelse med byggesagsbehandlingen skabe et større fokus på at private bygherrer renoverer og bygger mere klimavenligt

Delmål K3: Klimavenligt byggeri og anlæg
I forbindelse med byggemodninger afsøges muligheder for- og fremmes cirkulær økonomi og miljømæssig bæredygtighed

STRATEGI FOR CIRKULÆR ØKONOMI

Et af de vigtigste redskaber i forhold til en bæredygtig og cirkulær by er arbejdet med fortætning og byomdannelse, som en bevidst bæredygtig strategi. Byomdannelse med fokus på bæredygtighed herunder byfortætning er en forudsætning for, at Horsens Kommune kan rykke på dagsordenen ift. cirkulær økonomi.

Fortætningsmuligheder/
Samlet vision for fortætning

Andreas Steenbergs Plads
Vitus Bering Park
Nørregade
Søndergade
Torvet
Amaliegade
Havnealle
Gasvej
Løvenørnsgade
Ribersgade
Åboulevarden

Typologier

- **Ny bebyggelse og karrér** som kan styrke de eksisterende by- og gaderum
- **Infill huse** som bygninger der udfyldre 'huller' i byen og styrker gaderummet
- **Baggårdshuse** som bidrager til fortætning og bæredygtig byudvikling i menneskelig skala
- **Større udviklingsområder** evt. udviklet som karréstrukturer

DEL 2

4 / BYLIV & AKTIVITET

AKTIVITETER FOR ALLE

‘Horsens Holder’-koncert på Torvet
(foto: Martin Dam Kristensen)

Byliv & aktivitet/

4

Midtbyens by-, gade- og gårdrum, som er synliggjort i *Strategi 1 - Byrum & forbindelser*, rummer i dag flere steder gode og varierende rammer for kulturaktiviteter samt bylivsarrangementer af forskellig karakter. Horsens Kommune, såvel som en lang række private eller offentligt støttede initiativer, har igennem en årrække arbejdet med at skabe bylivsaktiviteter for borgere og besøgende i Horsens. Det betyder, at byen i dag har et rigt og blomsterende kulturliv. Dette skal vi naturligvis værne om, og sikre den fortsatte udvikling af, så nye kultur- og bylivsarrangementer gøres mulige i midtbyen.

Med kulturinstitutioner som; Kulturstationen, Horsens Bibliotek, Platform K, Fængslet, Horsens Ny Teater, Horsens Kunstmuseum, Horsens Museum, Industrimuseet med flere, er der igennem hele året masser af spændende tilbud til borgerne. Byrumsplanen ser stort potentiale i at få langt flere af disse aktøres aktiviteter ud i flere dele af byen. Byrummene skal i højere grad danne rammen om udfoldelse af kunst, teater, musik og bevægelse - og måske for nogle kulturinstitutioner, vil det være en ny og alternativ platform, som de nu kan udforske og udstille igennem.

For at de forskellige kultur- og bylivsaktiviteter kan rykke ud i midtbyens by-, gade- og gårdrum, er det vigtigt med de rette rammer. Der skal være god balance mellem de åbne / fleksible samt mere programmerede byrum til bestemte funktioner. Gøglerstik og øvrige tilslutninger, skal indtænkes hvor det er muligt.
Dette skal sikre, at byrummene i midtbyen kan rumme mangfoldige og varierende kulturaktiviteter, der understøtter byens og borgernes mange forskellige behov.

RUMFORMENNESKER

ARKITEKTURPOLITIK

Etabler samarbejder på tværs
Anvend eksperter eller lokale kompetencer i projektudviklingen til at skabe viden, ejerskab og engagement i projektet, eller bruge offentlig-private samarbejder, der f.eks. kan muliggøre en bedre anvendelse eller større blanding af funktioner.

Udnyt alle kvadratmetre optimalt og skab synergi
Indret og placér fælles faciliteter på en måde så de kan ændre størrelse og funktion, så mange kan få glæde af dem enten i hverdagen eller ved særlige lejligheder - og placér dem, hvor der er god tilgængelighed.

Inddrag og forstå hverdagens brugere
Inddrag eller tag udgangspunkt i de fremtidige brugere og planlæg på en måde, der skaber attraktive rammer for brugernes hverdagsliv og behov.

KLIMAPLAN 2022-2026

Tiltag fra tiltagskatalog
Bæredygtig levevis - Delmål B2: Udbrede klimabevidsthed hos borgerne
Klima indtænkes i eksisterende events, så der igangsættes yderligere klimatiltag ved f.eks. festivaler, kulturevents og biblioteksarrangementer i samarbejder med eksterne aktører. F.eks. sikres mindre klimaaftryk fra kommunale events gennem bl.a. affaldssortering og klimavenlig mad

Byrumstyper & egnede aktiviteter/

Store pladsrum/
Store anlagte pladser i midtbyen

Karakteristika:
- Markante og synlige byrum
- Fleksible byrum med minimalt fast inventar
- Indretning med store karakterfulde træer
- Gøglerstik og anden event-krævende tilslutninger

Forventet brug:
- Koncerter
- Torvemarked
- Events af forskellig karakter
- Større arrangementer

Mellemstore pladsrum/
Pladser i forbindelse med trafikrum

Karakteristika:
- Synlige byrum tæt på trafikerede færdselsårer
- Fast inventar og beplantning til opdeling af byrummet og afskærmning fra trafikken
- Indretning med træer i varierende højde samt planter og urter/blomster/græsser

Forventet brug:
- Mødested
- Korte ophold
- Midlertidige begivenheder
- Udstillinger af forskellig karakter
- Selvkørende bylivs-aktiviteter

Mindre pladsrum/
Små pladser, baggårde og 'lommer'

Karakteristika:
- Lettere tilbagetrukkede eller skjulte byrum
- Fast inventar tilpasset byrummet med trygheds-skabende belysning
- Indretning med mindre træer, planter og urter/blomster/græsser

Forventet brug:
- Længere ophold
- Baggårdsteater
- Intimkoncerter
- Udeservering i forbindelse med mindre beværtninger
- Eksperimentarium for nye bylivs-/kulturarrangementer
- Byrum der kan noget forskelligt

'Warm Up'-koncert inden Metalica i KUBEN (Foto: Hanne Nielsen)

Horsens Teaterfestival på Søndergade (Foto: Hanne Nielsen)

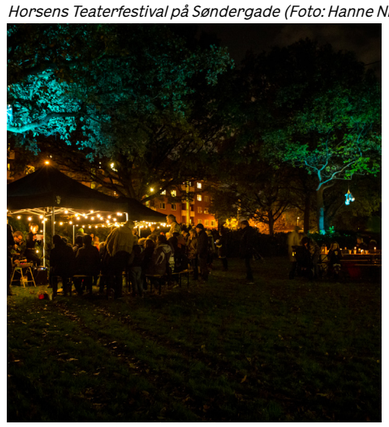

Alle Helgen i Vitus Bering Park

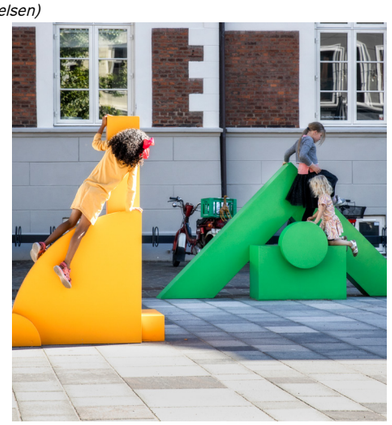

Midlertidig inventar, Søndergade (Foto: Hanne Nielsen)

'Horsens Hideouts', Vitus B. Park (Foto: Hanne Nielsen)

Åbning - Kulturstationen (Foto: Hanne Nielsen)

Streetbanen på Rådhuset (Foto: Hanne Nielsen)

Julemarked på Torvet (Foto: Hanne Nielsen)

'Street Attack Horsens' på Rådhustorvet (Foto: DGI)

'Horsens Holder'-koncert i baggård (Foto: Oliver Kielstrup)

Værktøjskasse

- Der skal fokus på, at:

- Gøre plads til midlertidige begivenheder og kunst af forskellig karakter
- Skabe tryg og stemningsfuld belysning
- Placere fast inventar, som tilpasses byrummene
- Skabe varierende belægninger
- Bringe bylivet ud i byrummet
- Skabe aktiviteter, der kan aktivere midtbyen hele året rundt
- Indtænke læ/ly og vind/vejr.

DEL 2

FRIGØRELSE AF AREALER TIL OMDANNELSE

GENTÆNKNING AF PARKERINGEN I MIDTBYEN

Parkeringshus ved Rædersgade

Frigørelse af arealer/
Gentænkning af parkering

Terrænparkering udgør en stor del af midtbyens arealer. Nøglen til at kunne opgradere midtbyens mange byrum vil være, at minimere arealet til terrænparkering, og sørge for, at de arealer der anvendes til parkering er udnyttet optimalt.

Horsens Kommune har i parkeringspolitikken en målsætning om, at samle mest mulig terrænparkering i parkeringshuse. Parkeringshuset ved Rædersgade - og planerne om et parkeringshus i Torvegården - bidrager til dette mål. Målsætningen er, at man skal ankomme til midtbyen og hurtigt kunne stille sin bil. Det skal minimere den parkeringssøgende trafik, for at undgå unødig belastning af trafiksystemet i midtbyen.

Det er afgørende, at de etablerede p-huse ikke står tomme, men udnyttes optimalt. Det skal derfor gøres attraktivt at parkere sin bil i et parkeringshus. Denne kulturændring sker naturligvis ikke over natten, men vil kræve et stort arbejde, hvor vi gradvist præger borgerne mod en adfærdsændring, hvor det at parkere i et p-hus er det mest oplagte valg, når man bevæger sig ind mod midtbyen i bil.
Når der på sigt etableres flere og flere p-huse, og borgerne begynder at benytte dem, vil det være muligt at frigøre en stor del af de mange ringe udnyttede terrænparkeringspladser i midtbyen. Her kan i stedet skabes nye tilgængelige byrum med høj grad af begrønning, øget biodiversitet, ophold, mindre fortætninger og gode rammer til udfoldelse af kulturaktiviteter (se strategi 1-4). Plandiagrammet på modstående side viser de gårdrum, som på sigt kunne frigøres eller omdisponeres i forhold til terrænparkering.

Omdannelse af midtbyens gårdrum kan ikke ske på én gang. Det vil derfor være nødvendigt at undersøge om, og ikke mindst hvor, der i dag er en overkapacitet, samt hvor ringe optimering af fladeparkering der reelt er. Herefter skal det vurderes hvor meget plads, der kan frigives til andre formål.
Gårdrummet ved Havneallé, Arthur Andersens Gård, er et godt eksempel på en vellykket omdannelse af et gårdrum, hvor der stadig er enkelte parkeringspladser til rådighed. En øvelse der også tidligere er gjort i nogle af Vestbyens gårdrum i forbindelse med byfornyelse.

Gentænkning af trafikflow/

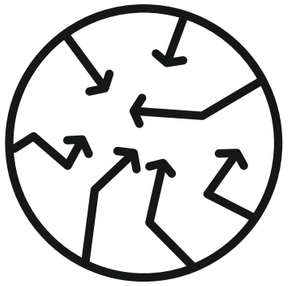

Eksisterende trafikflow
Søgen efter parkerinspladser. ind i /rundt om centrum.

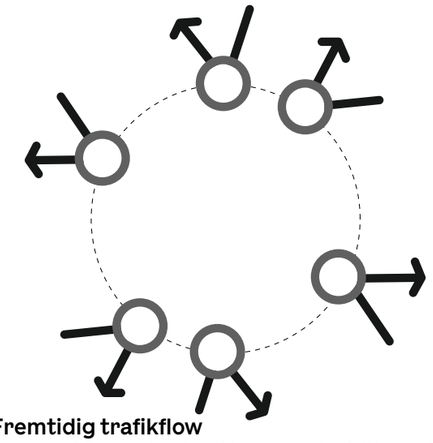

Fremtidig trafikflow
Søgen efter parkering i kanten af midtbyen til p-husene, som vil fredeliggøre bykernen.

Forudsætning for frigørelse af arealer/

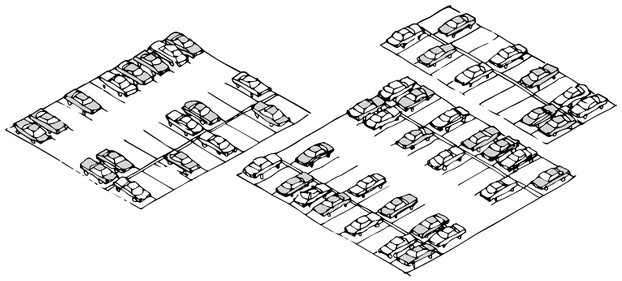

Parkeringsflader/
De pladskrævende, befæstede, menneskefjerne og grå flader rummer potentiale for omdannelse og øget byliv i midtbyen.

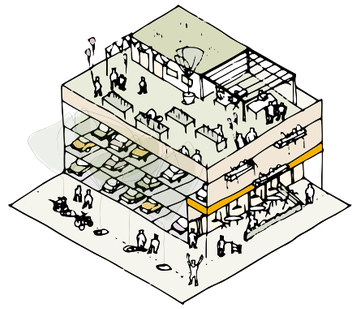

Aktive og levende parkeringshuse skaber plads i byrummene/
Pladsoptimeret parkering i konstruktion er forudsætningen for, at vi kan frigive arealer i midtbyen til byrum og udvikling.

ARKITEKTURPOLITIK

Skab synergi mellem funktioner og aktiviteter
Forstå den sammenhæng, som projektet indgår i lokalt. Sørg for at projektets funktioner passer sammen med områdets øvrige funktioner - at der skabes synergier og sammenhæng med det eksisterende.

Indpas i kvarteret
Sørg for, at projektets skala og udtryk tilpasses stedets og områdets skala og karakter: se på/illustrér projektet fra mange sider og i øjenhøjde.

Planlæg for hverdag og fest, hele døgnet/ugen/året
Skab fleksible rum og indretninger, som kan sikre en god anvendelighed for brugerne både ift. hverdagslivet, men også når andre aktiviteter, anledninger eller anvendelser stiller andre krav til indretningen.

PARKERINGSSTRATEGI

- Parkering skal primært ske på/i større parkeringsanlæg som parkeringshuse og parkeringskældre med et minimum af forbrug af overfladeareal.

- Parkeringspladserne i bymidten skal være forbeholdt korttidsparkering, mens langtidsparkering henvises til periferien af bymidten.

- God trafikal tilgængelighed til byens forskellige funktioner er afgørende, uanset om man kører i bil, kommer med bus eller på cykel, men under hensyntagen til ønsket om at den centrale del af midtbyen holdes bilfri.

BIODIVERSITETSSTRATEGI

Tiltag
- Minimer arealer med beton- og asfaltbelægning.
- Grønne tage og facader på nye bygninger og renovering af ældre bebyggelse.

KLIMAPLAN 2022-2026

Tiltag fra tiltagskatalog
Delmål T3: Fremme fossilfri bilisme i Horsens Kommune
Der skal vedtages og implementeres en elladestanderstrategi og udrulningsplan, der på kort, mellem og lang sigt realisere omstillingen til elektrificering af person- og varebiler.

Delmål B2: Udbrede klimabevidsthed hos borgere
Der skal udarbejdes strategisk målrettet klimakommunikation [...] med det formål at udbrede viden om, hvad borgere, virksomheder og samarbejdspartnere kan gøre for at få en mere klimavenlig adfærd.

Delmål KT5: Skybrudsplan
Der udarbejdes en skybrudsplan for Horsens by og masterplaner for håndtering af ekstremregn. Planen skal vise, hvordan man sammentænker p-løsning, åben plads med vandparkering og strømning af ekstremregn. Løsningerne skal give merværdi i form af forbedrede byrum og begrønning

Et nyt blik på parkering
Samlet vision for frigivelse af arealer

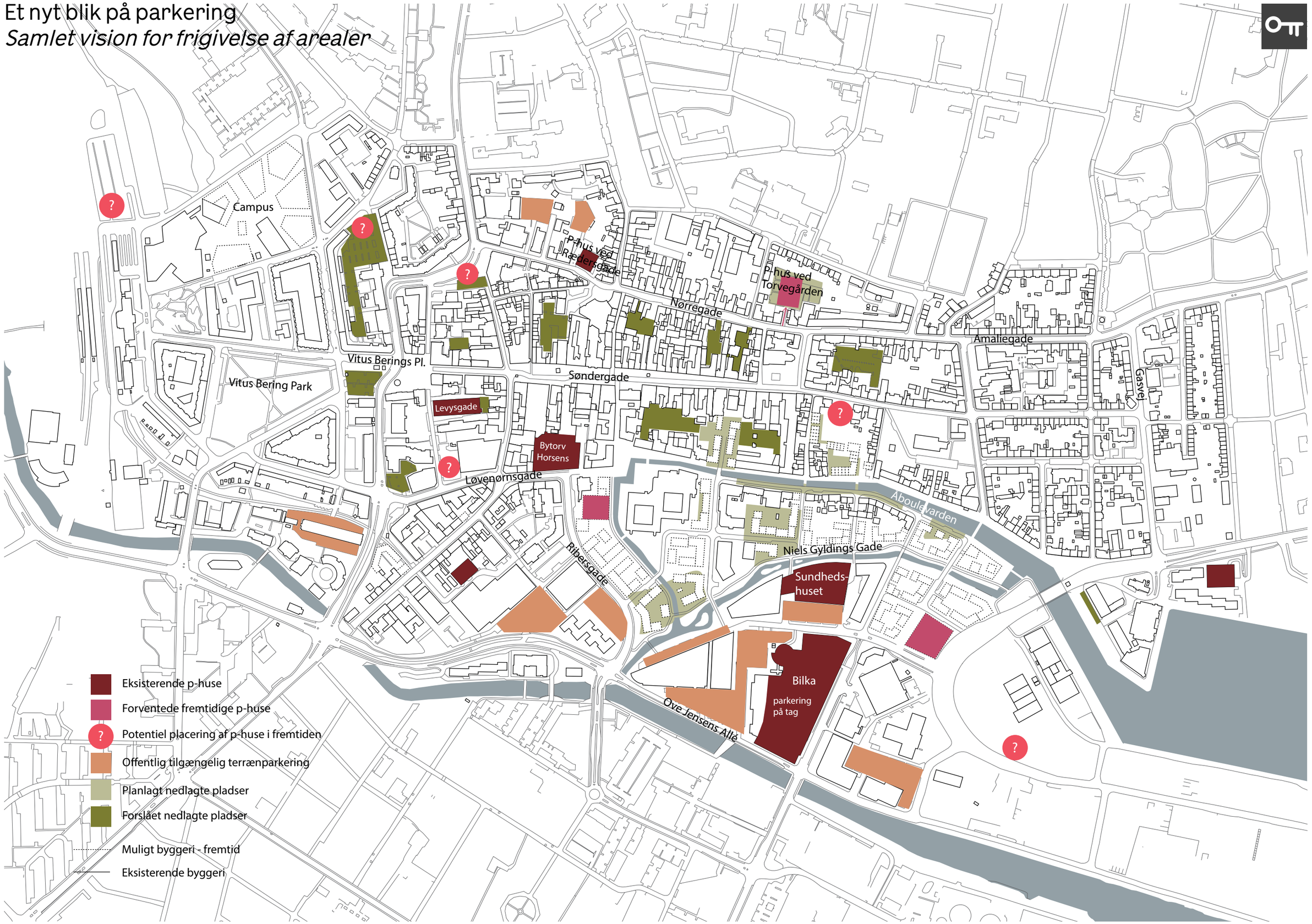

Parkering & omdannelse/ Undersøg aktuel situation

For at kunne igangsætte en omdisponering eller omdannelse af Horsens Midtbys mange fladeparkeringsarealer og ringe disponerede gårdrum, er der behov for, at få kortlagt og synliggjort belægningsgraden af bilparkeringen i midtbyen.

Gennem flere observeringer af parkeringspladserne i midtbyen ses det, at mange parkeringspladser og -huse står helt eller delvist tomme. Det forventes derfor, at der er en overkapacitet. Det er primært de tidsbegrænsede gratis parkeringspladser, som er fuldt belagt i perioder, hvortil betalingsparkeringspladserne i stor grad står tomme. Når belægningsgraden er kortlagt, kan man begynde at prioritere de byrum, der kan omdisponeres med henblik på omdannelse eller fortætning.

Arbejdet med *'nøglen'* skal blandt andet sikre en optimal udnyttelse af de private parkeringspladser, som udgør en stor del af den samlede kapacitet i midtbyen. Strategien peger på, at flere pladser kan dobbeltudnyttes. Derudover bør man se på hvilke virkemidler der kan tages i brug for at sikre, at p-husene udnyttes optimalt.

Der sker i disse år store ændringer i biltrafikken, hvor der er øget fokus på bæredygtighed og konvertering til el-biler. Det er en udvikling, som ikke automatisk fører til færre biler, medmindre man aktivt forsøger at præge udviklingen. Det bør undersøges, om man for eksempel kan gøre mere for at fremme delebilsordninger, der potentielt kan frigøre plads og ressourcer i midtbyen.

Værktøjskasse

Fokus og tiltag der kan mindske andelen af terrænparkering:

- Undersøgelse af overkapacitet og frigørelse af plads til andre mere attraktive bylivsfunktioner
- Etablere mere parkering i konstruktion
- Indføre eller forøge takster på kommunale parkeringspladser
- Indføre eller forkorte tidsbegrænsninger på parkering i midtbyen
- Skabe adgang til private pladser og undersøge muligheden for dobbeltudnyttelse
- Reservere pladser og give mulighed for økonomiske incitamenter for delebilsordninger
- Skabe et elektronisk system med overblik over ledige pladser i p-huse, for at mindske p-søgetrafik
- Nedjustere p-normer for ny bebyggelse, så der ikke etableres så/for mange p-pladser
- Bruge beboerlicenssystemet og opfordre til færre biler per husstand i midtbyen
- Fremme cyklisme med opgraderede cykelstier, og cykelparkeringsmuligheder, der gør det nemt og trygt, at cykle i midtbyen.

P-huset ved Rædersgade er vellykket og indpasser sig fint i midtbyen med sin skala og form.

Forhold for bløde trafikanter skal forbedres, så det bliver nemmere og opleves mere sikkert, at færdes på cykel og som gående.

Delebiler er et bæredygtigt tiltag der kan optimere byens rum, ved at maksimere udnyttelsen af bilen og minimere antallet af tomme biler i byen.

Gårdrum med potentiale for omdannelse

Her ses en kortlægning og optælling af parkeringspladser i p-husene og udpegede gårdrum i midtbyen. Disse kan på sigt omdannes. Alle gårdrummene har potentiale for at indeholde mere beplantning, løsninger til håndtering af regnvand og skabe plads til ophold og aktiviteter. Som tidligere beskrevet har nogle endda plads til fortætning. Alt dette kræver dog, at arealerne til bilparkering mindskes, pladsoptimeres eller afmærkes tydeligt.
De optalte gårdrum er dem, som man i byrumsplanen vurderer som mulige kandidater for omdannelse eller fortætning på sigt.

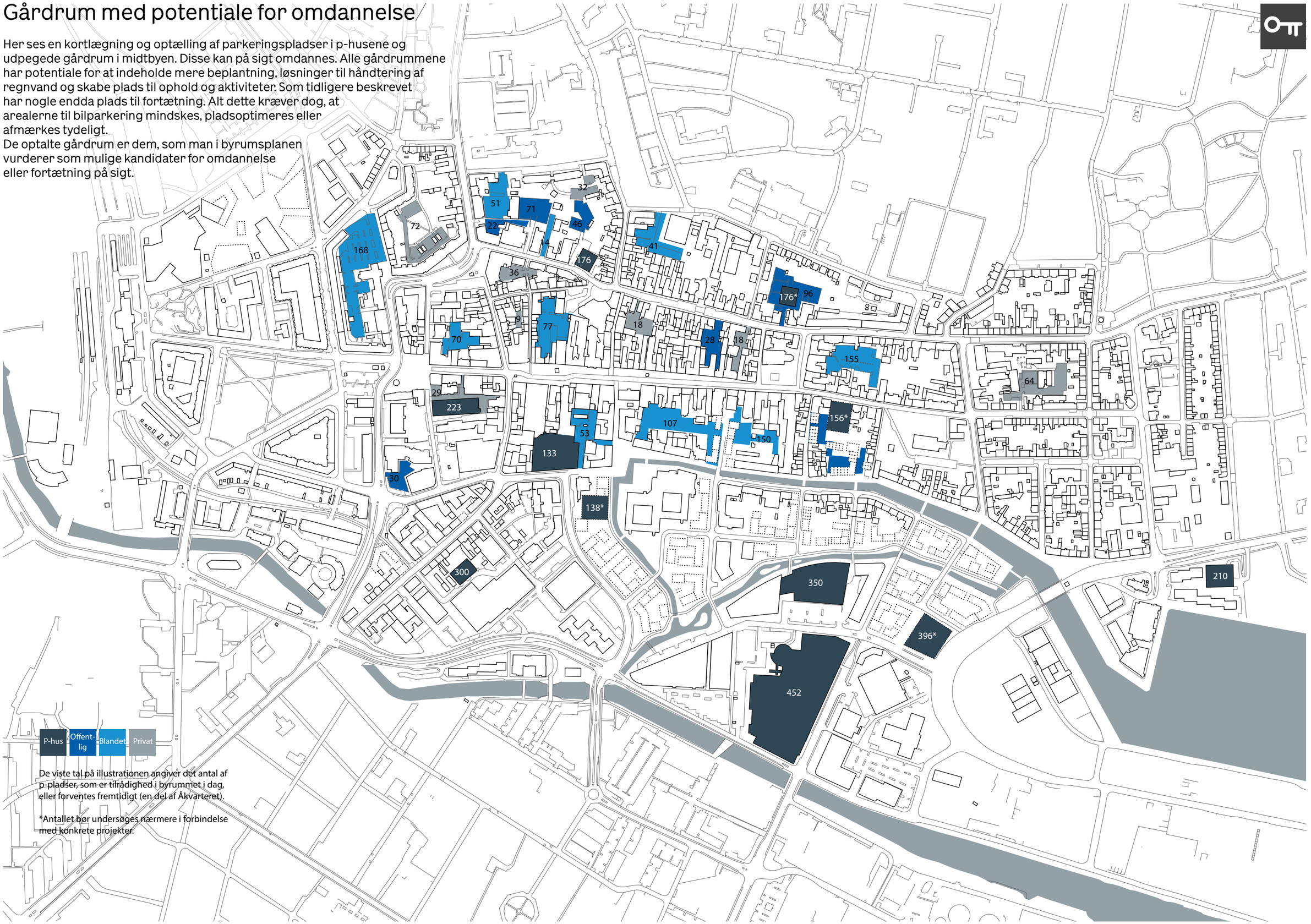

De viste tal på illustrationen angiver det antal af p-pladser, som er tilrådighed i byrummet i dag, eller forventes fremtidigt (en del af Åkvarteret).

*Antallet bør undersøges nærmere i forbindelse med konkrete projekter.

DEL 3

MULIGHEDSSTUDIER

POTENTIELLE FREMTIDSSCENARIER FRA UDVALGTE DELOMRÅDER I HORSENS MIDTBY

Byomdannelsesmuligheder/
Fire eksempler

Gennem fire eksempler, som alle repræsentere forskellige byrumstyper, udfoldes de fire strategiske greb og handlepunkterne fra værktøjskasserne. I det følgende vises ideer på, hvordan de fire udvalgte områder kan omdannes til gode og levende byrum til glæde for hele Horsens. Illustrationerne er lavet som mulighedsstudier, der skal tydeliggøre hvilke potentialer, der er til stede i de byrum som byrumsplanen udpeger.

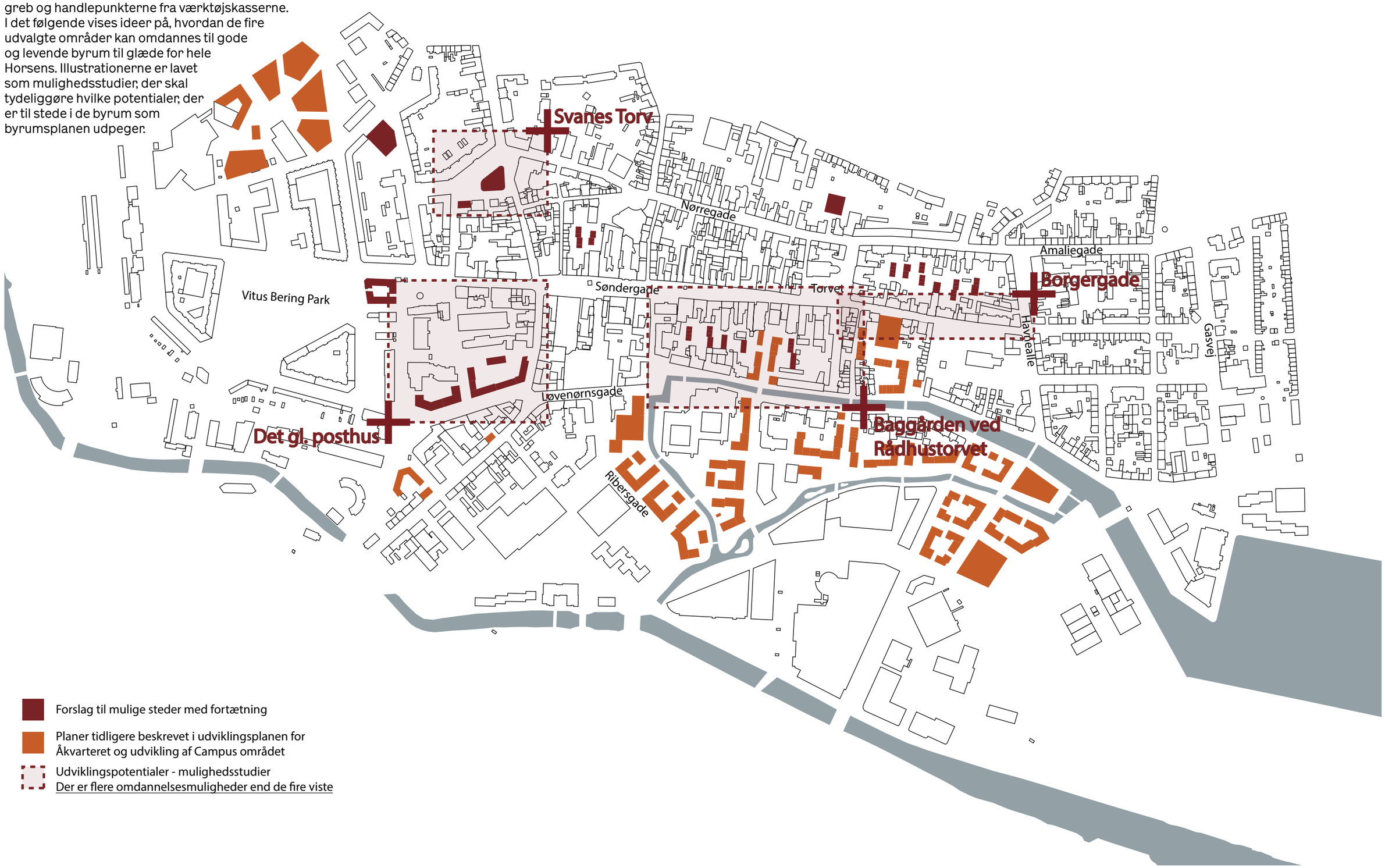

Borgergade

1 2 4

Borgergade er i dag en dobbeltrettet gade med et sammenhængende parkeringsspor i den ene side. Parkeringssporet er et oplagt sted at indføre en trærække efter princippet i strategi 2. Parkeringssporet kunne for eksempel rumme pladser dedikeret til elbiler med ladestandere.

Søndergade og Torvet, som støder op til Borgergade er i dag ensrettet. Det bør undersøges om gaden ligledes kan ensrettes for biltrafik, så gaden fredeliggøres, og trafikken ledes ind fra Havneallé og videre øst om Vor Frelsers Kirke. Dette vil mindske andelen af trafik i gaden, og gøre Borgergade en mere naturlig forlængelse af hovedaksen ved Søndergade, og koble Klosterkirken med Torvet og gågaden.

Med en omdannelse af Borgergade, bør man ved indgangen til Klosterkirken i langt højere grad invitere ind i kirkens have, og fremhæve ankomsten med en hævet flade. Dette kunne for eksempel være i form af en gennemgående og tilgængelig belægning på tværs af gaden. Belægningen kan med fordel udformes, så den får en fartdæmpende effekt for den gennemkørende trafik i gaderummet.

Ved at ensrette trafikken, ændre belægningen og skabe mere grønt, vil herlighedsværdien i gaden forbedres. Borgergade får dermed potentialet for, at blive en langt mere attraktiv gade at besøge, opholde sig - og måske kan her skabes bylivsaktiviteter med tilknytning til begivenheder på Søndergade og i Klosterkirken.

Kig fra Borgergade mod øst og Klosterkirken - gaden står i kontrast til det fine gågadestrøg..

Ankomst til Klosterkirkens have - kan forstærkes med samlet hævet flade og belægning.

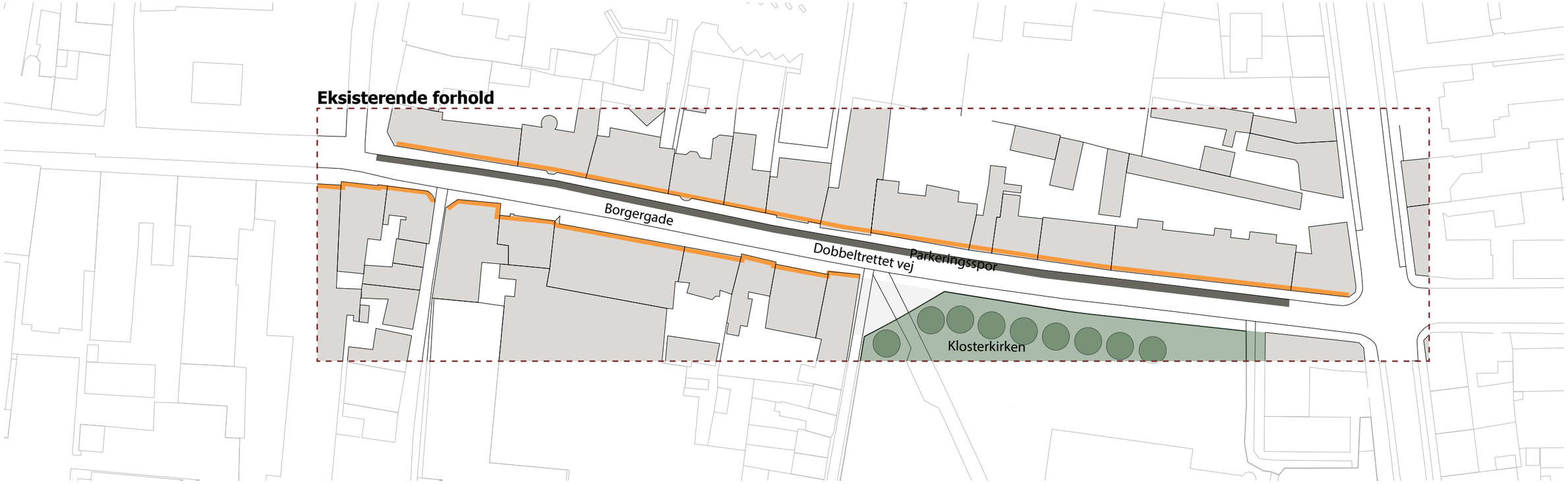

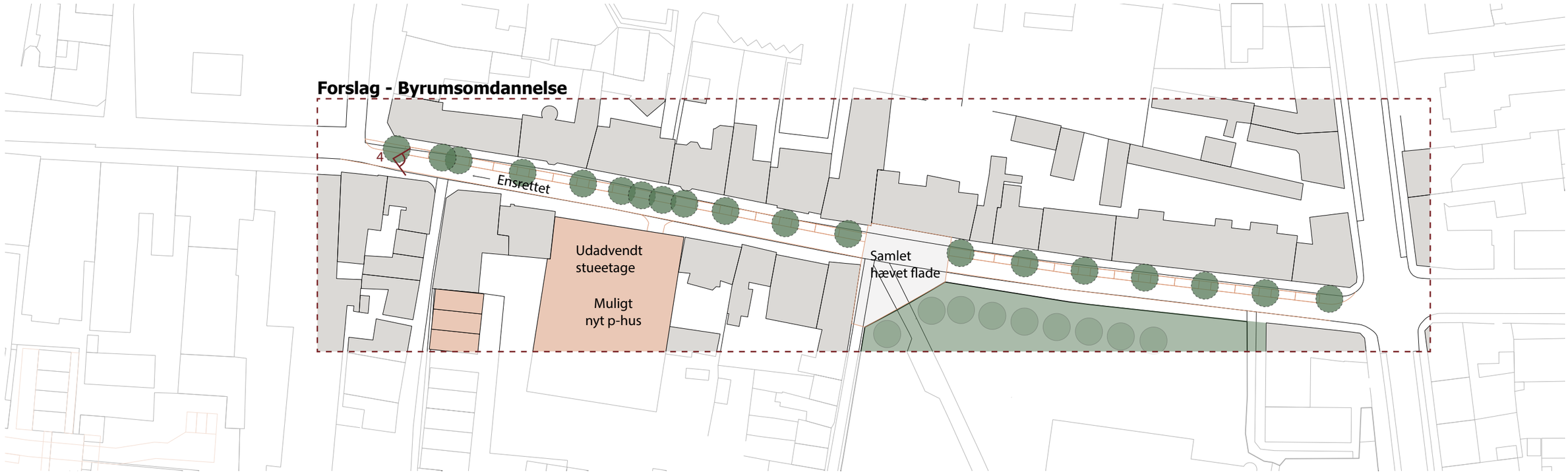

4. View fra Borgergade mod øst og Klosterkirken

Svanes Torv

1 2 3 4

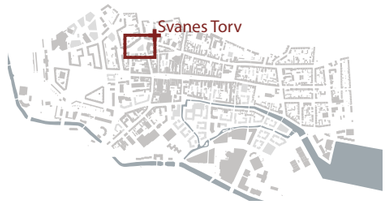

Svanes Torv er et trafikdomineret byrum, der placerer sig i Nørregade-aksen. Byrummet deles i to af Allegade med sin store trafikale barriere, der visuelt og støjmæssigt er dominerende for byrummet. Her bør det undersøges, hvorvidt Allegade kan mindskes i omfang, da vejarealet opleves overdimensioneret.

Udadvendte små serviceerhverv på den nordlige side af vejen opleves afkoblet fra pladsrummet af den store vej, hvortil et bredt areal af bøgepur skaber en grøn barriere. Den sydlige del er reserveret til terrænparkering med et større manøvreareal. Et afgrænset område til ophold,orienteret mod trafikken og ubeskyttet fra trafikstøjen, ligger foran dagligvarebutikken. Byrummet indbyder i dag ikke til ophold, og man anvender derfor kun Svanes Torv som gennemgang eller til kortvarigt ophold (vente på bussen, handle ind eller parkere).

Svanes Torv har flere åbenlyse potentialer, som i dag ikke udnyttes optimalt. Der bør være fokus på:

- Ankomsten og koblingen til Søndergade-aksen fra torvet
- Koblingen mellem VIA Campus og Rædersgade, som en del af Nørregade-aksen
- Den store rumlighed som torvet har, med god plads mellem husene.

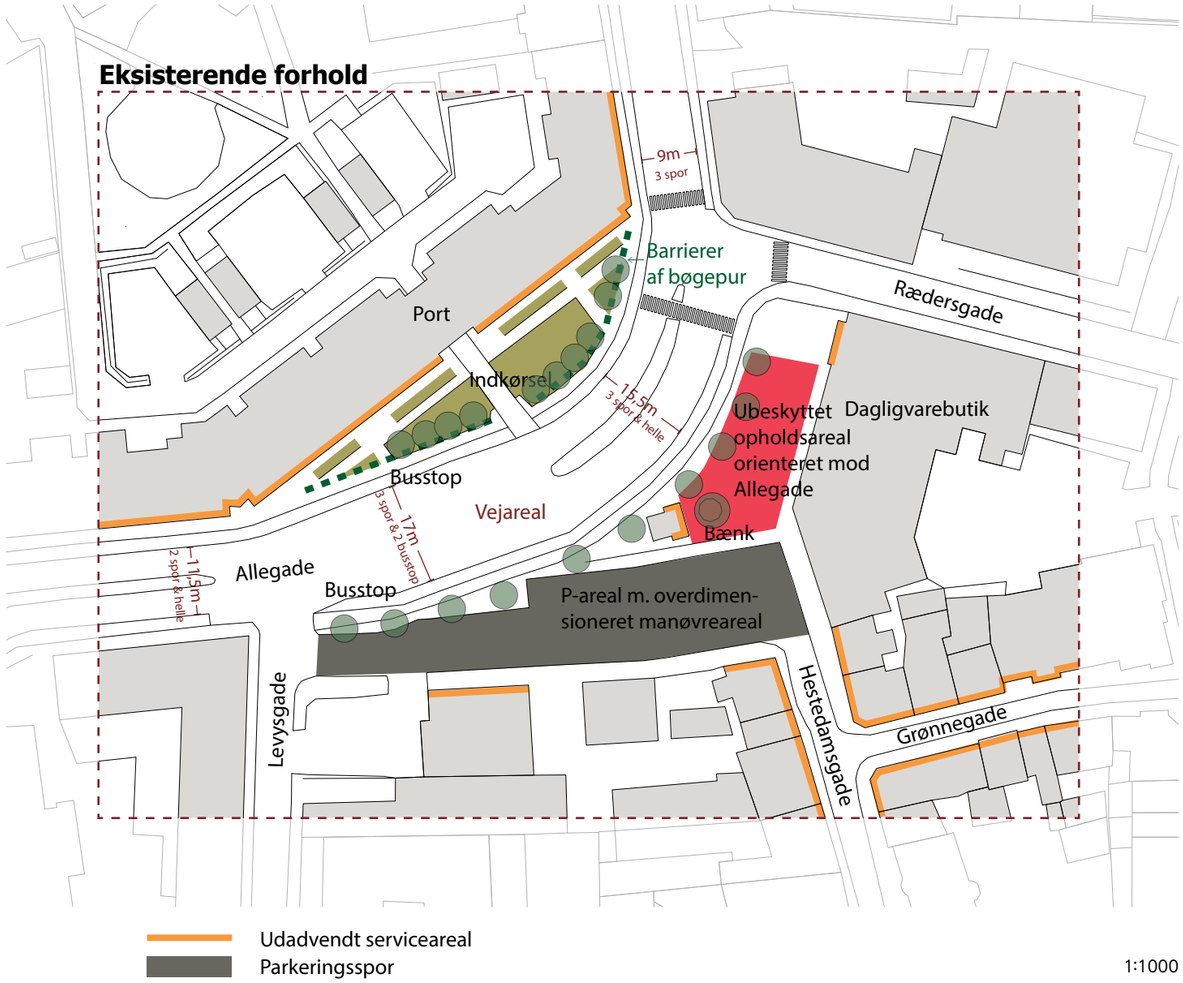

Kig mod øst og Svanes Torv fra Allégade.

Parkeringsplads med stort manøvreareal ved Svanes Torv.

Kig mod Svanes Torv fra enden af Hestedamsgade.

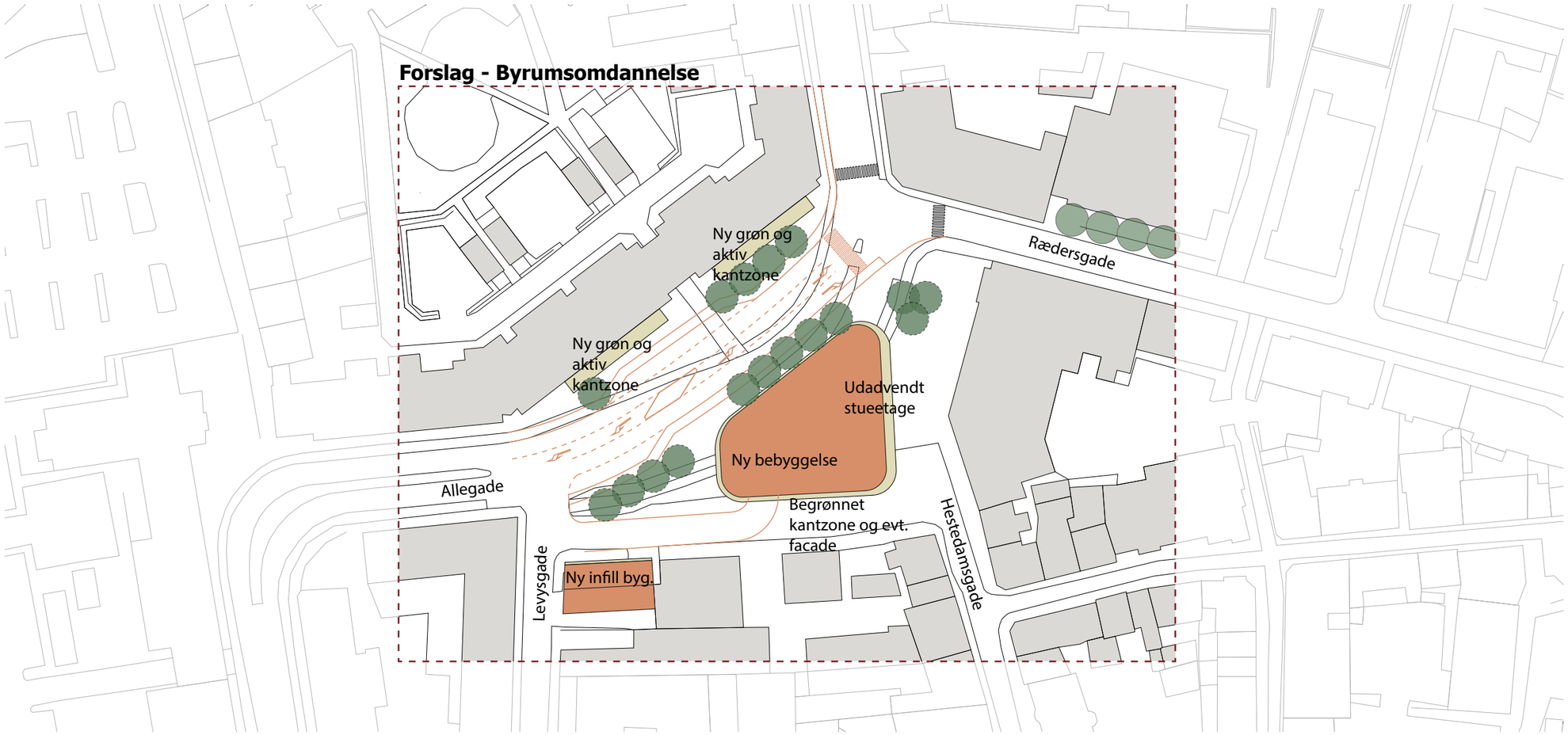

1:1000

Mulig ny bebyggelse, som kan stramme byrummet op

Mulige nye vejafgrænsninger (kræver yderligere undersøgelse)

Nye træer v. Svanes Torv

Trafikken fylder meget på Svanes Torv - en præmis som ikke kan ændres - og med de nuværende rammer og trafik-/støjforhold, er det vanskeligt at skabe attraktive opholdsmuligheder.

For at udnytte byrummets potentialer, er der behov for at gentænke byrummet. Ved at introducere et nyt bygningsvolumen brydes byrummet op, og der skabes et beskyttet opholdsrum mod trafikken/støjen, samt en passage til gågaden med plads til byliv og nye aktiviteter i og uden for bygningen.

Den nye bygningsmasse gøres mulig ved at forskyde samt indsnævre vejarealet mod nord.

Mod nord fjernes den grønne barriere og der plantes en ny trærække. Der reserveres en kantzone til de eksisterende butiksdrivende, som nu vil være direkte knyttet til et nyt gaderum, i stedet for at være afkoblet fra pladsrummet, som det er i dag.

På hjørnet af Levysgade, er det muligt at udfylde et 'hul' i bystrukturen med en mindre bygning i 2-4 etager. På den måde styrkes byrummet, da gaderummene strammes op, og opholdsrummet ved indgangen fra Rædersgade mod Hestedamsgade nedskaleres, så det bliver rarere at opholde sig her.

Svanes Torv

1 2 3 4

En ny bebyggelse på Svanes Torv bør have udadvendte funktioner i stueetagen samt eventuelt offentlig adgang til taget. Taget kan bruges til for eksempel leg, motion, grøntsagsdyrkning med mere. Midten af huset kan indeholde sportsfaciliteter, en børnehave, kontorfaciliteter eller for eksempel parkering med udadvendte funktioner i gadeniveauet.

Det nye byrum mellem den nye bebyggelse og den eksisterende dagligvarebutik kan for eksempel indrettes med beplantning, mobile opholdsmøbler eller midlertidige kunstintallationer, som leder videre til Søndergade.

Såfremt man iværksætter en ensretning af Nørregadestrækket og Borgergade, vil man kunne reducere og optimere yderligere på vejarealet i Allégade, da flere svingbåse bliver overflødige.

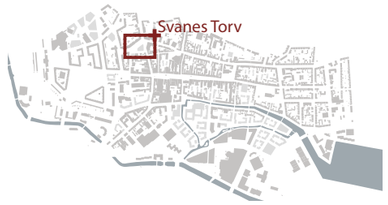

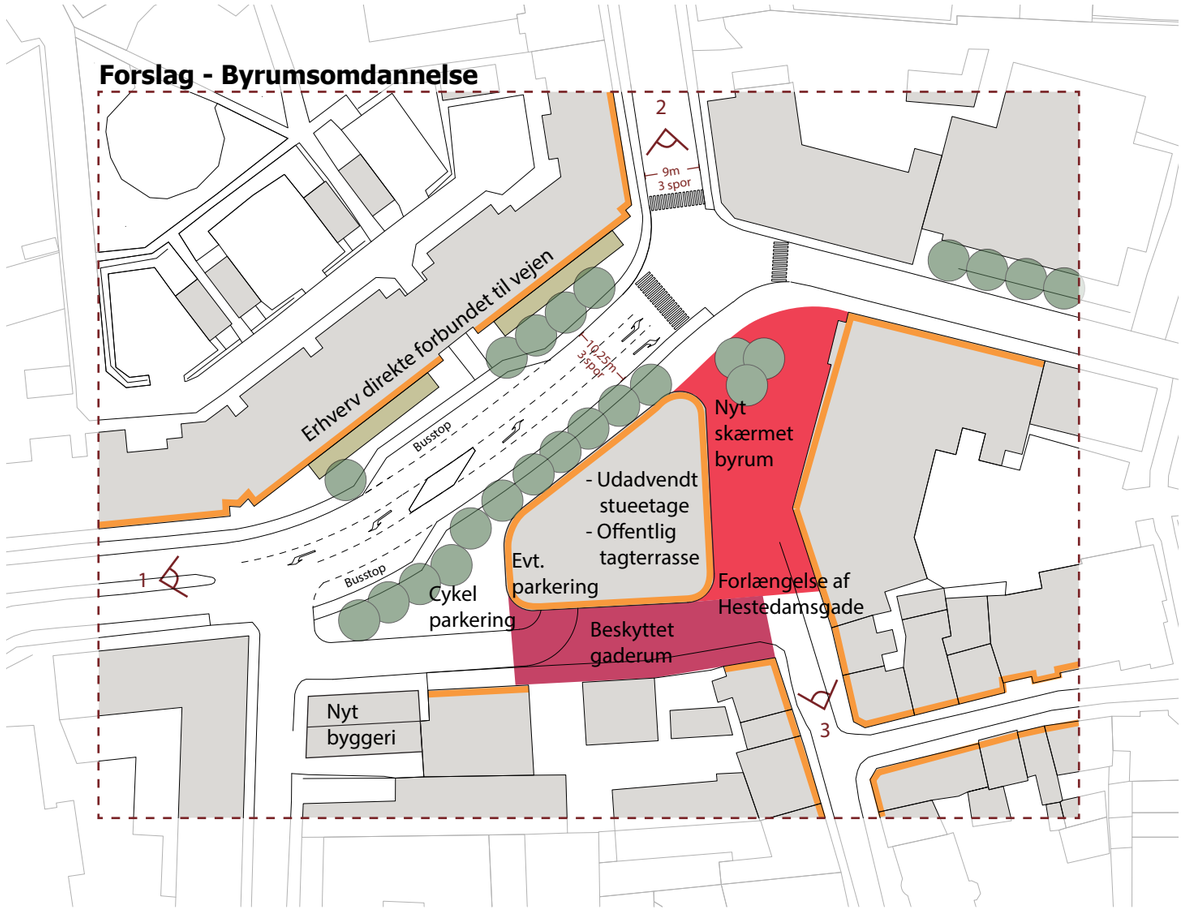

1:1000

Konditaget Lüders af JaJa Arkitekter, København (Fotograf: Rimas Steponaitis)

Sundbyøsterhallen af Dorthe Mandrup, København - blandede funktioner med dagligvarebutik i stuen, idrætshal i midten og boliger på toppen. (Fotograf: Bo Bolther)

Grøn facade på p-hus ved Åboulevarden i København.

1. Kig fra Allégade mod øst

Et eksempel på en type bygningskrop, der kan skabe underinddeling af det trafikerede torv, og skabe plads til nye funktioner og flere træer.

Der bør stilles høje krav til arkitektonisk kvalitet, og fokus på en bygningsmasse med lavt klimaaftryk. Potentielt kan der arbejdes med en begrønnet facade.

2. Kig fra Allégade mod syd

3. Kig fra Hestedamsgade mod nord

Baggården ved Rådhustorvet

1 2 3 4

Centralt i midtbyen ligger baggården ved Rådhustorvet, som har et enormt potentiale for, at være et nyt grønt område med nye lege og opholdsmuligheder - og endda plads til små rækkehuse. I dag er gårdrummet overvejende domineret af parkeringspladser, og opfattes i høj grad, som én stor bagside til Søndergade.

Med planerne for Åkvarteret er der lagt op til en todeling af gårdrummet, så det splittes i to karréer. Der vil dog stadig være parkering i gårdrummene. På sigt ville det være optimalt at nedlægge eller flytte de fleste af parkeringspladserne, og udløse gårdrummets fulde potentiale, så det bliver en mere integreret del af midtbyen. På den måde kan en bagside blive til et attraktivt grønt supplement til Søndergade - og en god overgang til et fremtidigt Åkvarter.

1:2000

Kig fra gårdrummet mod nord og en passage til Søndergade.

Kig fra midten af gårdrummet mod vest.

Kig mod nord i det nordvestlige hjørne af gårdrummet.

Forslag - Byrumsomdannelse

- Plan fra åkvarterets udviklingsplan
- Potentiel fortætningsmulighed - bryde byrummet ned i en menneskelig skala
- Nye begrønnede arealer - mulighed for mere biodiversitet og regnvand
- Nye kantzoner

Baggården ved Rådhustorvet/

1 2 3 4

Med introduktionen af en mindre fortætning af baggården ved Rådhustorvet, kan der skabes små og charmerende gårdrum, som vi ser det i Søndergadekarréen. Nedenfor er lavet en skalasammenligning, der tydeligt viser hvor store byrum, der kan skabes samt hvilken kvalitet og karakter der er potentiale for, med afsæt i gode referencer fra midtbyen.

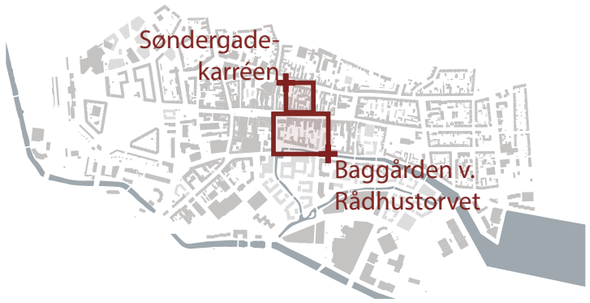

A

B

C

Skalasammenligning/

Baggården ved Rådhuset

Søndergadekarréen

Fugleperspektiv set fra syd mod Søndergade

Reference/
Nedenfor ses en mindre bebyggelse i Arthur Andersens Gård ved Havneallé. Den fine renoverede bebyggelse giver et sammenligneligt billede af den skala og karakter, som ønskes i forbindelse med fremtidige gårdrumsfortætninger i midtbyen.

5. Kig mod nord i det nordvestlige hjørne af gårdrummet, med nye rækkehuse, kantzoner og grønne arealer

Det Gl. Posthus

1 2 3 4

Ved Løvenørnsgade er der i dag to lave erhvervsbygninger med tilhørende parkeringspladser. Bygningerne skaber en opbrudt bystruktur, hvor gaderummet ikke er klart afgrænset og defineret. Når man ankommer til midtbyen fra Lichtenbergsgade, møder man i dag et opløst hjørne. Her bør man skabe et klart afgrænset hjørne ved at fuldende en karré, der sammen med den eksisterende røde murstensbygning, kunne dele et grønt gårdrum. Det kræver, at den lave bygning nedrives og at parkeringspladsen fjernes. Stuen af den eksisterende røde murstensbygning vil formentlig skulle konverteres til boliger.

Længere mod øst ad Løvenørnsgade, kan man etablere en ny karré med erhverv og parkering i stueetagen, et hævet gårdrum i 1.sals højde og boliger fra 1.sal og op. På denne måde bliver Løvenørnsgade mere bymæssig med et afklaret gaderum. Omdannelsen ville give mulighed for en øget begrønning af Løvenørnsgade med en lang trærække.

Området har i dag et p-hus ved Levysgade, som dog ikke udnyttes optimalt. Her kan derfor frigøres plads til beplantning og ophold ved at fjerne omkringliggende terrænparkering.

I gårdrummet er et fint og nyrenoveret bindingsværkshus og en lille plads, som kunne blive til en hyggelig opholdsplads, men som i dag bruges til parkering og vendeplads.

Området mellem Lichenbergsgade og Levysgade er i Kommuneplan 2021 udpeget til område med plads til byfortætning.

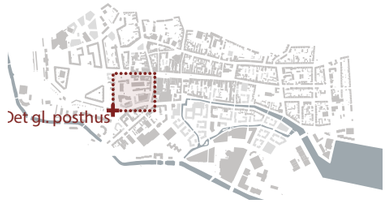

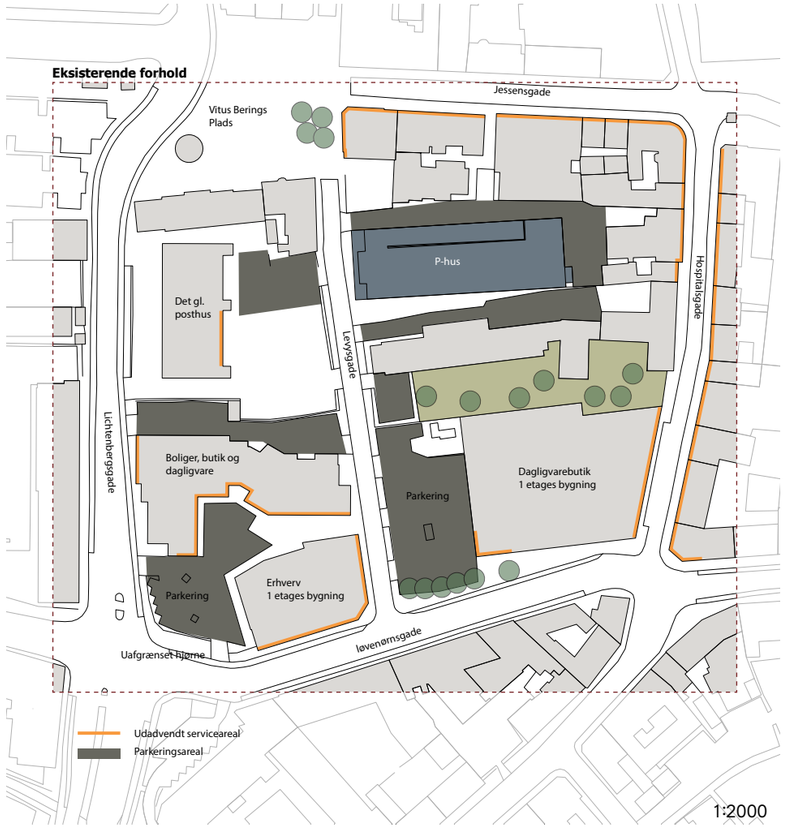

Terrænparkering ml. p-huset og det gl. bindingsværkshus. Her kan skabes en fin lille grøn plads.

Ankomst fra Lichtenbergsgade med opløst hjørne.

Løvenørnsgade

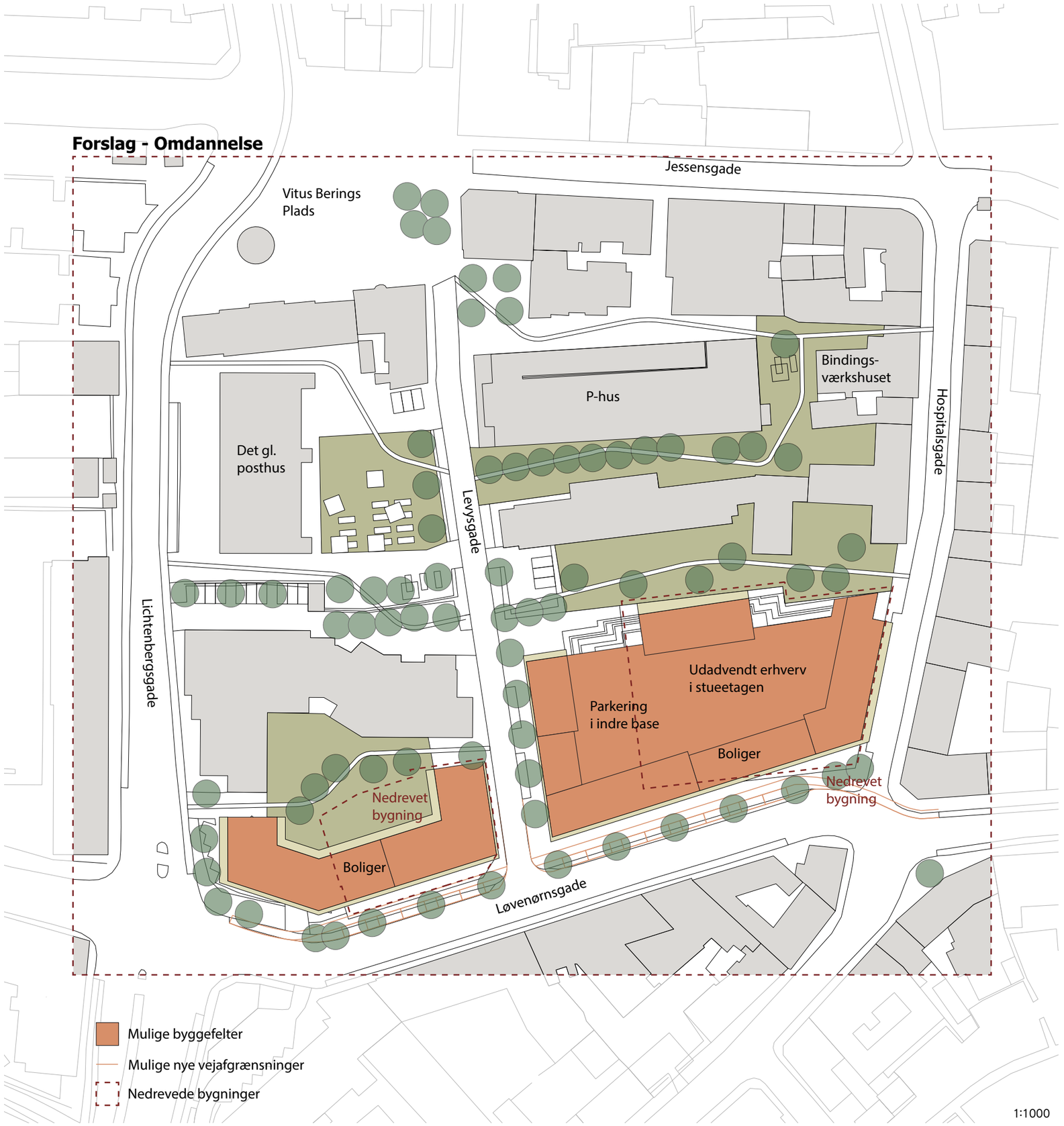

Den nuværende andel af fladeparkering ved bebyggelsen mellem Løvenørnsgade og Hospitalsgade, skal integreres i bygningens stueetage. Det fremtidige areal til parkering er svarende til i dag men ønskes skjult / integreret i bygningen. Hvor det er muligt skal skabes udadvendte funktioner eller for eksempel integrering af gavlmalerier eller kunst i blændende vindusåbninger, hvor der bagved skjules parkering. Den tilgængelig andel af parkeringspladser skal fungere som dobbeltudnyttede pladser, og deles mellem besøgende til de udadvendte funktioner i dagtiden og boligerne udenfor åbningstid.

Løvenørnsgade optimeres med kombineret trærække og parkeringsspor med korttidsparkering.

Det Gl. Posthus

1 2 3 4

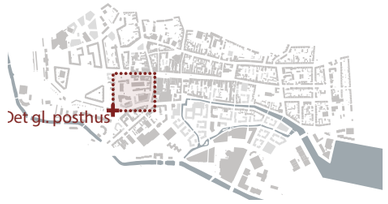

Grøn gade - Nyplantede vejtræer i Christiansfeld

Etagediagram
Skalaen i et muligt nybyggeri skal tilpasses omgivelserne. Byggeriet kan være lidt højere ud mod det bredde vejareal ved Lichtenbergsgade, men skal højst være tre etager mod Hospitalsgade, Løvenørnsgade samt haven, som ligger umiddelbart nord for bebyggelsen. Der er vigtigt, at der skabes variation i facaden langs Løvenørnsgade.

Rumdiagram
Der kan skabes varierede typer af byrum til forskellige former for ophold, ro og aktiviteter, hvis området delvist frigøres fra terrænparkering. Små pladsrum, gårdrum og en tagterrasse kan etableres. Derudover er der plads til at introducere mere grønt i form af trærækker og anden beplantning.

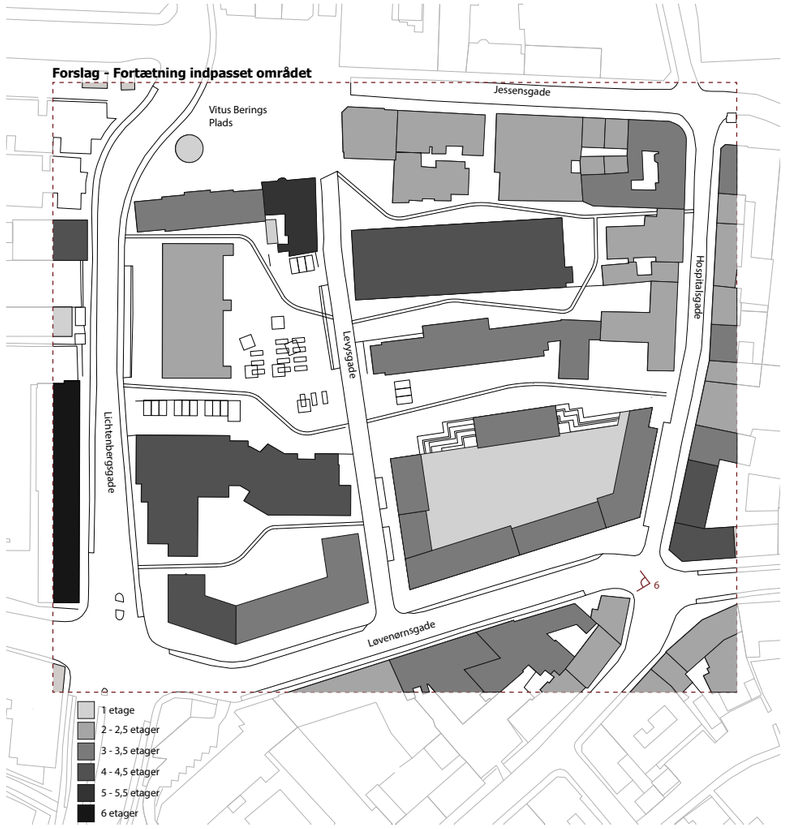

Strædet i Køge er et eksempel på kombineret byggeri, hvor man i stuen har placeret handel, opholdsterrasser på taget, og boliger på de øvrige etager.

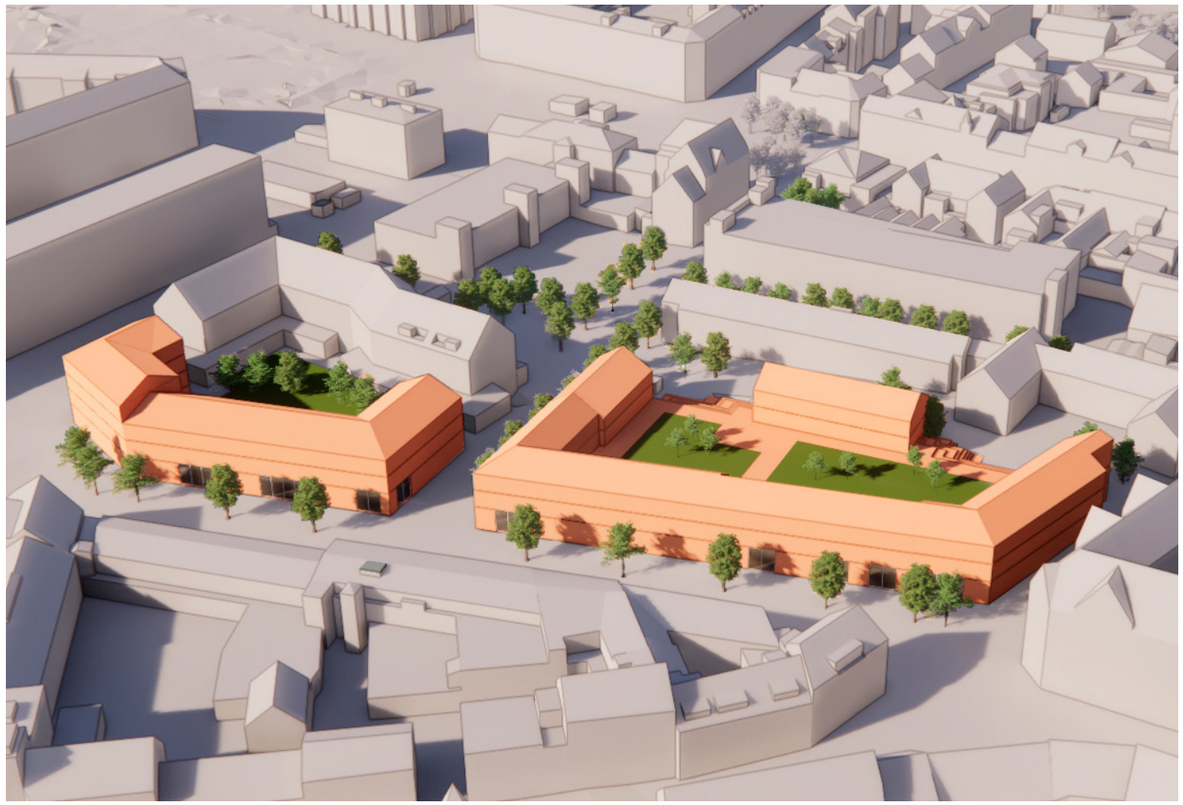

Fugleperspektiv mod Løvenørnsgade

Fugleperspektiv mod tagterrassen

6. Kig mod vest ad Løvenørnsgade

Horsens Kommune Vandkunsten